

I FOKUS
Flyktningkrise

TEMA
Korrupsjonsbekjempelse

PORTRETT
Isaiah Kipyegon

Kirkens Nødhjelp

magasinet

TØRKEN TRUER ETIOPIA

10 millioner mennesker
er truet av den verste
tørken på 30 år.

KIRKENS NØDHJELP
actalliance

Kirkens Nødhjelp kjemper sammen med mennesker og organisasjoner over hele verden for å avskaffe fattigdom og urettferdighet.

Vi gir nødhjelp i katastrofer og jobber langsiktig for utvikling i lokalsamfunn. For å fjerne årsaker til fattigdom påvirker vi samtidig myndigheter, næringsliv og religiøse ledere til å ta riktige beslutninger.

Kirkens Nødhjelp er en felleskirkelig diakonal organisasjon for global rettferdighet. Vårt arbeid utføres uten intensjon om å endre menneskers religiøse tilhørighet.

For å sikre effektivitet og skape resultater er Kirkens Nødhjelp medlem av ACT Alliance, en av verdens største humanitære allianser. Alliansen består av kirkelige organisasjoner over hele verden og samarbeider med organisasjoner uavhengig av religiøs forankring.

Kirkens Nødhjelp - Sammen for en rettferdig verden!

Kirkens Nødhjelp-magasinet

Ansvarlig redaktør: Kommunikasjonssjef Håkon Haugsbø

Redaktør: Aina Johnsen Rønning
Kontaktinfo: ajr@nca.no

I redaksjonen: Jorunn Strand Askeland, Arne Grieg Riisnæs, Martin Berge, Ingrid Næss Holm, Hanne Sofie Lindahl, Inger-Torunn Sjøtrø, Andreas van der Eyden.

Andre bidragsytere: Hilina Abebe, Hege Kristin Ulvin, Jens Aas-Hansen, Torbjørn Gjefsen, Jakob Fagerland.

Alle landdata er hentet fra siste utgave av FNs "Human Development Report".

Redaksjon avsluttet: 18.12.2015

Grafisk design: Martin Berge

Trykk: Fjellberg

ISSN: 1503-986

Ettertrykk er tillatt når kilde oppgis.

Kirkens Nødhjelp-magasinet utgis fem ganger i året i et opplag på cirka 60 000. Bladet er gratis og sendes til alle givere og støttespillere. Magasinet har lave produksjons- og trykkekostnader og arbeidet støttes av Norad. Ønsker du å motta Kirkens Nødhjelp-magasinet? Send din postadresse til giver@nca.no.

Oppgi dine endringer:

1. Skat du flytte eller endre adresse?
2. Ønsker du Magasinet på e-post istedenfor i postkassen?
3. Får du flere Magasinet til samme husstand, men ønsker bare ett?
Send en e-post eller ring mellom 8.30 og 15.30

Besøksadresse: Bernhard Getz gate 3

Postadresse: Pb 7100, St Olavs Plass, 0130 Oslo

Telefon: 22 09 27 00

E-post: giver@nca.no

Internett: www.kirkensnødhjelp.no

Gavekonto: 1594 22 87248

Kirkens Nødhjelp er medlem i Innsamlingskontrollen

Norad støtter Kirkens Nødhjelps arbeid for en rettferdig verden

Forsiden: Værfenomenet El Niño er skyld i at Etiopia nå står foran sin største tørkekatastrofe på 30 år. Vi har besøkt etiopiske bønder som har måttet slakte kyr på grunn av mangel på for og vann.

Foto: Hilina Abebe/Kirkens Nødhjelp

LEDER

Anne-Marie Helland

Generalsekretær i
Kirkens Nødhjelp

Tyveri fra fattige

«Den som vil være med på leken, må tåle steken», heter et ordtak. På engelsk heter det «if you can't stand the heat, get out of the kitchen». Budskapet i begge er; hvis du ikke kan håndtere situasjonen, må du ikke oppsøke den.

Kirkens Nødhjelp setter seg selv ofte i situasjoner som er krevende å håndtere. Det er en del av jobben vår. For jobben vår er å redde liv og kjempe for rettferdighet. Da kan ikke vi vike unna. En av de største truslene mot en rettferdig fordeling i verden, er korrupsjon. I mange av de landene Kirkens Nødhjelp arbeider, er korrupsjon svært utbredt, og kontroll- og rettsapparatet enten dårlig, fraværende, eller selv korrumpert.

For Kirkens Nødhjelp er det ikke et alternativ å ikke jobbe i disse landene. Vi går ikke ut av kjøkkenet fordi det er for varmt. Nettopp i land med utbredt korrupsjon er det behov for Kirkens Nødhjelp, fordi økonomiske, sosiale og materielle goder er svært ulik fordelt, med stor fattigdom og sosial nød som resultat. Korrupsjon rammer alltid de som har minst, hardest – det er grådighetens natur.

Vi vet hva vi gjør. Vi tar opp kampen. I dette magasinet kan du lese hvordan Kirkens Nødhjelp i Angola arbeider sammen med kirkene i landet, for å lære opp mennesker i lokalsamfunnene til å kontrollere hva myndighetene bruker pengene på, og stille dem til ansvar. Kampen mot korrupsjon i Angola foregår hver eneste dag, på grasrota – langt fra offentlige kontorer og styrerom, med gode resultater.

For en organisasjon som får sitt arbeid finansiert av private donasjoner og offentlige midler er det særdeles viktig å sikre at disse pengene blir forvaltet på best mulig måte. Vi er avhengig av legitimitet og tillit ikke bare i Norge, men i de landene vi jobber, og hos de menneskene vi jobber for. I dette magasinet forteller vår økonomisjef hvordan Kirkens Nødhjelp hele tiden jobber mot for å avdekke mulige underslag, mislighold og korrupsjon i egne prosjekter. Igjen; det er ikke aktuelt å gå ut av kjøkkenet, men vi beskytter oss mot varmen.

Fra folk i antikorrupsjonsmiljøet har Kirkens Nødhjelp fått skryt for å være en bistandsorganisasjon som våger å ta ordet «korrupsjon» i sin munn, og erkjenne at denne formen for tyveri fra befolkningen foregår. Vi er glade for denne tilbakemeldingen, men for oss er det ikke noe alternativ.

For tyveri skal vi ikke ha noe av, hverken fra prosjektene våre eller fra fattige mennesker. Derfor snakker vi om korrupsjon. Derfor leter vi med lyst og lykte etter den. Og derfor jobber vi med de modige menneskene som våger å bekjempe utysket nedenfra.

INNHold | 01 – 2016

2 LEDER

4 VERDEN RUNDT

Se glimt fra Kirkens Nødhjelps arbeid over hele verden

6 AKTUELT: TØRKEKATASTROFE I ETIOPIA

Etiopia står nå overfor den største sultkatastrofen på 30 år. To av tre regnperioder uteble i 2015. Nå sliter bøndene med å finne mat til de få dyra de har igjen.

8 AKTUELT: KLIMATOPPMØTE I PARIS

10 PORTRETT

Møt Isaiiah Kipyegon, leder av det politiske påvirkningsarbeidet i ACT Alliance.

14 AKTUELT: NÅR BÅTEN SEILIER INN

15 AKTUELT: NY LEDSAGERGRUPPE

18 AKTUELT: KONGO

Magasinet har fulgt Helene Laba Kamana i 10 år. Hvordan gikk det med henne?

20 TEMA: KORRUPSJONSBEKJEMPELSE

Møt noen av Kirkens Nødhjelps korrupsjonsbekjempere, og se hvordan vi gjør det vi kan for å hindre at givernes penger forsvinner i andres lommer.

26 I FOKUS: FLYKTNINGEKRISEN

Vi har snakket med to av de sosialantropologene i Norge som har forsket mest på hvordan Europa tar imot flyktninger og migranter – og hvordan dette kommer til å endre verden fremover.

28 AKTUELT: UTVIKLINGSKONFERANSEN

30 AKTUELT: WASH-KOORDINATORENE

32 I FOKUS: FASTEAKSJONEN

Planleggingen av årets fasteaksjon er i full gang

34 TETT PÅ: Gunn Iren Tangen.

Diakon i Fagerborg menighet.

36 I FOKUS: BLI EN SUPERHELT

Olve har lenge vært en Superhelt. Nå håper han flere vil bli med.

38 AKTUELT

Changemakerspalten

38 AKTUELT

Firedobler maisproduksjonen

40 NORGE RUNDT

Se glimt fra lokale aktiviteter

41 ANDAKT

Av Kjell Nordstokke

GRØNN JIHAD: Kirkens Nødhjelp har vært på klimatoppmøtet i Paris sammen med en interreligiøs gruppe. Det var kun fra Norge at religiøse ledere fra mange ulike religioner møtte opp som en felles delegasjon, og særlig Imam Ibrahim Saidu fikk mye internasjonal oppmerksomhet. Han lanserte begrepet "grønn Jihad" som en kamp for klimarettferdighet.

TØRKE I ETIOPIA: Midt i Flyktningekatastrofen er det mange skjulte katastrofer, og få har fått med seg at Etiopia nå står overfor den største tørkekatastrofen på 30 år. Vår medarbeider Hilina Abebe har vært i Ankober, der to av tre regnperioder uteble i 2015. Nå sliter bøndene med å finne mat til de få dyra de har igjen, avlingene har feilet og håpet er lite for 2016. Forskere mener klimaendringer og værphenomenet El Niño er hovedårsaken til tørken som har oppstått.

HVORDAN GIKK DET MED

LABA? Magasinet har fulgt Helene Laba Kamana i 10 år. Vi møtte henne i 2006, da hun var en tenåringsmor reddet fra geriljaen og et liv med vold og seksuelt misbruk. Vi møtte henne i 2011 da hun som jusstudent deltok på Kirkens Nødhjelps førjulskonsert i Oslo, og vi møtte henne i 2015, som ferdig utdannet jurist og et brennende ønske om å hjelpe andre kvinnelige ofre. Det er sjelden vi har mulighet til å følge en av de som får hjelp av oss så tett, og det er takket være dere givere at dette endte opp som en solskinnshistorie.

Sør-Sudan:
Et barn er født

■ Julekampanjen gir hvert år et betydelig tilskudd til Kirkens Nødhjelps langsiktige arbeid verden over. I forbindelse med denne kampanjen besøkte vi Jewi Camp i Etiopia, en av de store flyktningleirene vi er med på å drive. Der møtte vi flere flyktninger fra Sør-Sudan, deriblant Nyajouk. Dessverre trykket vi feil bilde av hennes sønn Chubath, som ble født i teltet i flyktningleiren. Her er de, begge to.

Myanmar:
Fredelig valg

■ 8. november var det valg i Myanmar, det første demokratiske valget på 25 år. Nesten 80 % av de 30 millioner med stemmerett møtte opp og stemte.

– Det var noen bekymringer for uheldige episoder i enkelte distrikter, men stort sett var dette et demokratisk og fredelig valg som viser at folket i Myanmar ønsker fundamentale endringer, rapporterer Kirkens Nødhjelps programkoordinator i Myanmar Jennifer Fish.

– Som forventet ble det et brakvalg for "National League for Democracy" (NLD) og deres leder Aung San Suu Kyi. Aung San Suu Kyi kan ikke bli president fordi hun har barn med sin avdøde britiske ektemann, men har sagt at hun likevel vil lede regjeringen. Det blir spennende å se hvordan dette løses de neste månedene.

– Jeg er bekymret for at den pågående konflikten og krigen mellom etniske grupperinger skal eskalere. Den nye regjeringen vil møte mange utfordringer på grunn av store forventninger fra velgerne. Mange grupper vil forvente store endringer raskt, men den nye regjeringen kan ikke tilfredsstillte alle, sier programkoordinator i Kirkens Nødhjelp i Myanmar Saw Mar Taw Gyi. Han tror regjeringen først vil prioritere antikorrupsjonsarbeid og å frigi politiske fanger.

Foto: Kirkens Nødhjelp

Vietnam:
Interreligiøst seminar i Vietnam

■ 500 politiske og religiøse ledere møttes i Hue for den første interreligiøse konferansen om miljø og klimaendringer i desember. Kirkens Nødhjelp i Vietnam ved medarrangør i den historiske begivenheten. Anne-Marie Helland og Mr Nguyen Thien Nhan, som er spådd å bli Vietnams neste president, ledet konferansen der ledere av alle de 14 religionene i Vietnam var representert.

– Kirkens Nødhjelp tror at religiøse aktører spiller en nøkkrolle i klimakampen. De har engasjementet, de har nettverket, de har tilstedeværelsen – og de trenger påfyll av kunnskap og kompetanse, sa Helland i åpningstalen.

Foto: Kirkens Nødhjelp

Etiopia:
Hygiene i flyktningleir

■ Nyagach Gatwech, 28, jobber med hygiene i flyktningleiren Jewi i Etiopia. Hun flyktet selv fra krigen i Sør-Sudan sammen med sine fire barn, mens mannen ble igjen. Nå er hun en av 48 hygienearbeidere som Kirkens Nødhjelp og DanChurchAid har lært opp. I tillegg til å ta seg av sine egne barn, lærer Nyagach de andre i leiren om viktigheten av god hygiene fem dager i uka. – Vi er veldig fornøyd med hvordan arbeidet går. De andre i leiren lytter til oss fordi vi er en av dem, sier hun.

Foto: Hilina Abebe/Kirkens Nødhjelp

Afghanistan:

Religiøst nettverk for fred

■ I 2013 startet Kirkens Nødhjelp en fredsfokusert religionsdialog i Afghanistan. Gjennom opplæring og støtten fra Kirkens Nødhjelp i Afghanistan vil kursdeltakerne kunne identifisere konfliktløsende mekanismer og sette i gang dialoger i sitt lokalsamfunn. Målet er å få et helt nettverk av religiøse ledere som fremmer fred og forsoning i hele landet.

– Hadde vi startet dette for ti år siden, ville vi ikke hatt de problemene vi har nå, sier en av de religiøse lederne som har deltatt på kurset.

Foto: Kirkens Nødhjelp

SAMMEN FOR EN RETTFERDIG VERDEN
FØLG OSS PÅ
FACEBOOK FOR Å SE
MER OM VÅRT
ARBEID

Frankrike:

Underskrifter til President Hollande

■ Den interreligiøse delegasjonen til klimatopmøtet i Paris i desember fikk møte Frankrikes president Francois Hollande. Vi overleverte 1,8 millioner underskrifter for en rettferdig klimaavtale som er samlet inn av vårt globale nettverk. Takk til alle her hjemme som har skrevet under! Foto: Sean Hawkey

Pakistan:

Kirkens Nødhjelp i Pakistan ble UNICEF-partner

■ I nesten et år har Kirkens Nødhjelp jobbet for å bli lokal UNICEF-partner, og like før jul kom beskjeden om at innsatsen var kronet med seier. Nå er Kirkens Nødhjelp i Pakistan en del av UNICEFs Partnership Management Information System, slik at de blir regnet med i fremtidige prosjekter. Dette vil gjøre det mulig for Kirkens Nødhjelp i Pakistan å koordinere seg bedre med FN-organisasjoner i Pakistan. Blant annet er de på listen over UNICEFs ekspertorganisasjoner for vann, hygiene og sanitær – både i nødhjelpsoperasjoner og i langsiktige prosjekter.

Foto: Kirkens Nødhjelp

Ungarn:

Mat og ulltepper

■ Internasjonale Kirkens Nødhjelp deler ut mat og ulltepper til utslitte og kalde flyktninger i den ungarske byen Hegyeshalom. Nær 90.000 mennesker på flukt har så langt fått mat fra internasjonale Kirkens Nødhjelp i Ungarn. Foto: ACT Alliance

Tørkekatastrofe i Etiopia

El Niño er hovedårsaken til at Etiopia nå står foran den verste tørkekatastrofen på 30 år.

I ANKOBER, ETIOPIA: TEKST OG FOTO: Hilina Abebe/Kirkens Nødhjelp

Etiopiske myndigheter anslår at hele 10,2 millioner mennesker vil stå overfor kritisk mangel på mat i 2016, og mer enn halvparten er barn. Tørken som rammer Etiopia er en følge av El Niño, et værphenomen som oppstår på grunn av oppvarmingen av Stillehavet. I Etiopias lavland håper tusenvis av bønder på regn, mens de frykter det verste. Ankoberregionen er blant de 146 hardest rammede. Manglende regn har frarøvet bønder deres avlinger og levebrød.

TRUER LEVEBRØDET

Virkningene av El Niño merkes godt blant bøndene i Ankober. For Dagne, en 66 år gammel bonde i Washa, er dette den verste tørken han har opplevd. «Jeg har vært gjennom mange vanskelige perioder i livet mitt. Mange ganger før har regnet uteblitt, og vi har prøvd å overleve med de midlene vi har, sier bonden med 40 års erfaring. – Denne tørken er den vanskeligste jeg har opplevd på lenge, legger han til. Familien hans på ni hopper nå over måltider for å få dagene til å gå rundt.

– Det regnet i litt over en måned mellom august og september, sier Dagne. – Vi forventet at det skulle regne i februar/mars og så mellom juni og september i år, forklarer han.

Det manglende regnet har etterlatt lite vann og beitemark for dyrene, som igjen fører til at bøndene mister husdyrene sine og truer levebrødet deres. Så langt i år har titusener av husdyr forsvunnet

etter tørken i Etiopia, ifølge lokale myndigheter. De forventer at mange flere vil dø de neste månedene.

MISTET 33 KYR

– Vår eksistens avhenger av dyrene våre. Dør de, blir det vanskelig for oss å overleve, sier Dagne. Han har mistet 35 av kyrene sine og står igjen med bare to. Nå er regnet det eneste håpet han har for å holde de resterende dyrene hans i live.

Dagne bruker oksene sine til å pløye jorda. Nå står neste høst i fare. Selv hvis regnet skulle komme, er Dagne bekymret for at han ikke vil være i stand til å produsere på åkeren sin. – Jeg har mistet begge oksene mine, sier han. – Jeg vet ikke hva jeg skal gjøre.

Sheriff, 57, er også bonde i Washa, Ankober. To av hans kyr har overlevd.

– Fôret fra i fjor er det dyrene har overlevd på så langt, forklarer han. Lageret hans varer bare ut neste måned. Hans siste utvei er å ta dyrene med til andre områder hvor beitet er noe mer tilgjengelig.

Sheriffs tomt har knapt vært fruktbar. Han forventet å tjene ETB 20.000 i år, noe som tilsvarer 8700 kroner. Men på grunn av at det regnet så lite i år, har det han har sådd gått tapt. – Tidligere år var jeg i stand til å brødfø min egen familie og så å selge på markedet. Men nå har jeg ikke råd til å kjøpe mat en gang, sier Sheriff.

For å håndtere situasjonen ser folk seg nødt til å selge de dyrene som har overlevd. Men mange forteller at det ikke

er lenge før de ikke har flere dyr igjen og da ikke råd til å kjøpe mat til familiene sine.

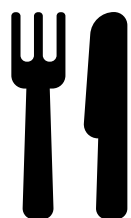
HYPPIGE TØRKEPERIODER

Grå skyer samler seg over Ankober, og Sheriff og de andre bøndene håper på regn. Men El Niño er forventet å gi ekstremtørke i 2016. Mer ekstremt enn det man har sett på 30 år.

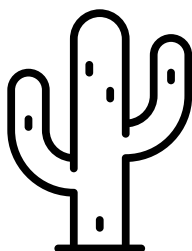
Sheriff forteller at tørken kommer oftere enn før. «Vi pleide å oppleve tørke en gang hvert 7.-10. år. Men nå kommer tørken hvert 2.-3. år», sier han.

Samtidig, noen kilometer fra Washa, venter noen kvegeiere på kjøpere. Til ingen nytte. Prisen på kveg har sunket drastisk av den enkle grunn at det er umulig å finne fôr til dyrene i vanskelige tider. I motsetning har prisen på mat nesten doblet seg. Mandefro, far til fire, sier han håper å kunne selge de utsultede kuene til halv pris, slik at han kan skaffe korn til familien. – Hadde det ikke vært for tørken, hadde jeg ikke solgt. Kyrene var barnas kilde til melk.

Mangelen på vann og beite driver bønder fra naboområdet Afar til Ankober. Noen har allerede begynt å ta med sitt buskap på jakt etter det lille beitet som er igjen. Situasjonen i Afar er langt verre enn den i Amhara. Noen melkebønder fra Afar har derfor tatt med dyrene sine til Ankober for å finne det stadig minkende beiteområdet for dem og bøndene i området. Denne situasjonen kan bygge opp til økt spenning og konflikt.

1.435.000
barn er
feilernært.

429 prioriterte distrikter
er identifisert
basert på
alvorlighetsgraden
av tørken.

5,8 millioner
mennesker står
overfor akutt
vannmangel.

Ghulam Abbas (leder, Islamsk Råd Norge), Biskop Ingeborg Midttømme (Den norske kirke), Imam Ibrahim Saïdy (Imamkomiteen, Islamsk Råd Norge), Anne Sender (Mosaiske Trossamfund), Olav Fykse Tveit (GS, Kirkenes Verdensråd), Idun Moe (Frikirken), Ingrid Joys Rosendorf (Den katolske kirke).

Unik interreligiøs delegasjon

Ledere fra ulike kirkesamfunn fikk stor oppmerksomhet under klimatoppmøtet i Paris.

– De religiøse aktørene har en unik og viktig stemme i klimaforhandlingene. Det at vi i Norge har en så bredt sammensatt delegasjon som jobber tett sammen på tvers av religioner er unikt og blir lagt merke til, sier Kirkens Nødhjelps klimarådgiver Ingrid Næss-Holm. **TEKST OG FOTO:** Torbjørn Gjefsen

Med til Paris var representanter fra Islamsk Råd Norge, Det mosaiske trossamfund, Den katolske kirke i Norge, Frikirken, Den norske kirke og Norges Kristne råd som en felles delegasjon. Dette var det tredje klimatoppmøtet en slik delegasjon deltok på.

– Kirkene i Norge har lenge hatt en markant og tydelig stemme i klimadebatten, og vi i Kirkens Nødhjelp har samarbeidet tett med kirkene for å mobilisere til handling for å ta vare på klimaet. De siste årene har vi også utvidet dette arbeidet til å omfatte andre religioner, sier Næss-Holm.

ETISK RØST

Biskop Ingeborg Midttømme fra Den norske kirke var opptatt av at de som religiøse ledere skal utfordre politikerne, men også gi de støtte og mot til å ta vanskelige valg:

– Kirkens stemme skal være den etiske røsten, og ikke den tekniske. Vi merker at det er et stort press på de som forhandler om å ta økonomiske hensyn. Men gjør man det, vil det gi kun kortsiktig gevinst. Vi vet at svøpen for alle politikerne er at det er et nytt valg om få år, og at det er vanskelig å ta de langsiktige beslutningene. Derfor er det viktig at politikerne har noen i ryggen som kan støtte opp om de delvis upopulære beslutningene. Som trossamfund har vi milliarder av mennesker i ryggen, sa biskop Midttømme i et intervju med Vårt Land fra Paris.

1,8 MILLIONER UNDERSKRIFTER

Den interreligiøse delegasjonen formidlet sitt budskap om støtte, men også forventning om handling, til både politikere og forhandlere i Paris. Lørdagen før forhandlingene startet var de med på

en stor interreligiøs markering i Saint-Denis utenfor Paris. Her overleverte biskop Midttømme og Imam Ibrahim Saïdy fra Islamsk Råd Norge, sammen med religiøse ledere fra hele verden og alle verdensreligioner, 1,8 millioner underskrifter samlet inn under fire globale og religiøse klimamobiliseringer.

Generalsekretær i FNs klimasekretariat Christiana Figueres ble rørt over støtten til arbeidet med å få på plass en rettferdig klimaavtale. – Ved å komme sammen på tvers av religioner og folkegrupper viser dere at vi kan stå sammen og svare på denne utfordringen, sa en tydelig rørt Figueres.

Senere under klimatoppmøtet fikk den interreligiøse delegasjonen mulighet til å fremme sine synspunkter til de norske forhandlerne og forhandlingsleder Aslak Brun.

Grønn Jihad

Med i den interreligiøse delegasjonen til Paris var Imam Ibrahim Saïdy fra Islamsk Råd Norge. Under klimatoppmøtet vakte han oppsikt med sin oppfordring om en «Grønn Jihad» for klima, jorden og menneskeheten.

– Grønn Jihad handler om å beskytte og redde liv. Om å gjøre folk bevisst på farene ved klimaendringer og kjempe for klimarettferdighet, sa Imam Ibrahim i et intervju med flere store internasjonale medier, deriblant New York Times, LA Times og Fox News.

Imamen fra Norge og Gambia var en av få islamske religiøse ledere til stede på klimaforhandlingene. Det er Imam Ibrahim opptatt av å endre, men vel så viktig er det å øke engasjementet for klimasaken i det muslimske miljøet hjemme i Norge. Derfor arrangerte han i sommer "Grønn dag" i moskeen sin. Som medlem av Imamkomiteen i Islamsk Råd Norge har han også vært viktig for å øke bevisstheten om klimaendringene i andre moskeer i Norge.

Imamen er veldig bevisst på at ordet

jihad har fått en svært negativ betydning i de fleste land. Med grønn jihad ønsker han både å appellere til kamp mot klimaendringer blant muslimer og skape en motvekt til det negative inntrykket av islam og muslimer som mange i Vesten har fått. – Grønn jihad skal være en motvekt til den misforståtte voldelige jihad. Jihad går ut på å redde mennesker og beskytte liv. Ikke å ta liv. Grønn jihad skal bidra til å gjøre folk mer bevisst deres individuelle ansvar for klimaendringene, sa imamen i et intervju med Aftenposten.

Historisk klimaavtale i Paris

– Avtalen er historisk. Det er bestemt at vi skal stanse temperaturstigningen på 1,5 og ikke 2 grader, og dette skal gjøres på en måte som ikke hindrer fattigdomsbekjempelse, sier Ingrid Næss-Holm.

Kirkens Nødhjelp har i lang tid arbeidet for en rettferdig og ambisiøs klimaavtale i Paris, i tett samarbeid med partnere i ACT Alliance og med kirkene og andre religiøse samfunn i Norge.

– Dette er en stor seier for oss etter mange års tålmodig og utrettelig arbeid og veldig viktig for mulighetene for en rettferdig utvikling globalt fremover, sier generalsekretær Anne-Marie Helland.

Kirkens Nødhjelp er glade for at avtalen oppjusterte ambisjonene til å stanse temperaturstigningen på 1,5 grader.

– 1,5-gradersmålet er viktig for å unngå de farligste klimaendringene, spesielt i de fattigste og mest sårbare landene. Hvis vi skal nå dette, må vi handle nå, sier Næss-Holm.

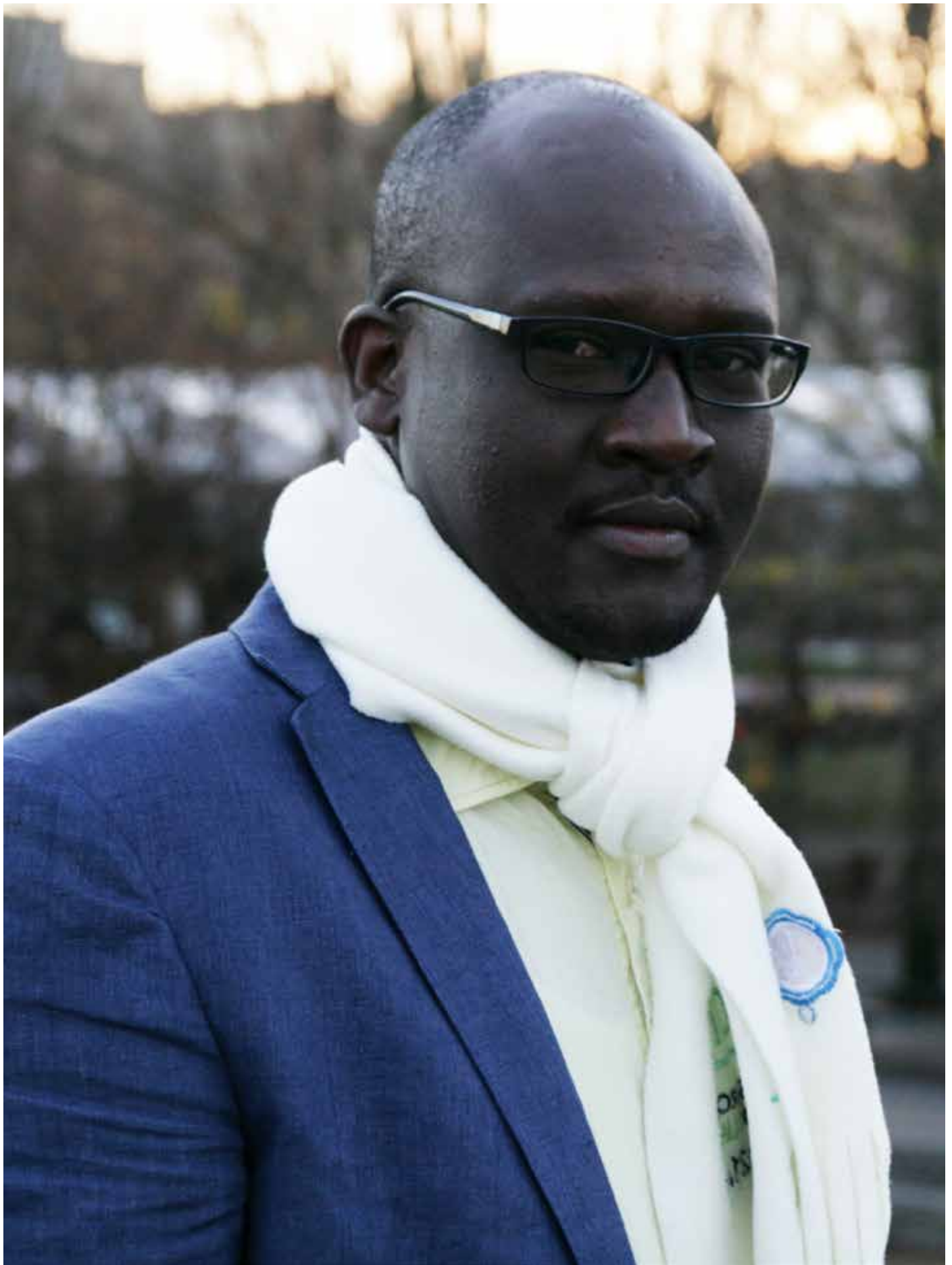
Overgangen til en fornybar verden nå er uunngåelig. Dette er noe Norge og alle andre land, samt investorer og bedrifter, må ta inn over seg.

HÅP FOR VERDENS FATTIGE

For Kirkens Nødhjelp har det vært viktig at avtalen skulle legge til rette for at vi kan stanse klimaendringene på en måte som ikke reduserer mulighetene for fattigdomsbekjempelse og bærekraftig utvikling i fattige land. For å oppnå det var det nødvendig å skille mellom ansvaret til rike og fattige land.

– Det er bra og viktig at avtalen slår fast at de rike landene har et spesielt ansvar for å stanse klimaendringene. Selv om alle land nå må bidra, må de rike landene bidra mest. Nå blir det opp til Norge og spesielt andre rike land å levere en bedre klimapolitikk på hjemmebane, sier Ingrid Næss-Holm, klimarådgiver i Kirkens Nødhjelp.

Dessverre er ikke de målene som landene nå har satt for seg selv nok til å stanse klimaendringene i tråd med klimaavtalen fra Paris. Derfor er det nødvendig at alle verdens land øker sine forpliktelser raskt og jevnlig, noe avtalen heldigvis legger opp til.

HANDLER OM MENNESKER

Midt opp i heksegryten av interesser, motsetninger, politisk prestisje og konflikter står en mann som har skjønt at man må skape et godt klima for å skape et godt klima.

TEKST OG FOTO: Jens Aas-Hansen

På det viktige klimatoppmøtet i den franske hovedstaden finnes det ingen grenser for hvem som kaster glans over det mest profilerte internasjonale toppmøtet på mange år. Statsledere som Barack Obama, Angela Merkel og Vladimir Putin har holdt sine taler. Leonardo di Caprio og Arnold Schwarznegger har også kastet seg inn i valsen, tusenvis av journalister fyller spalter og tv-skjermer med stoff over hele kloden.

- I sentrum av alt må vi sette dette ene individet, kvinnen i Bangladesh, som sliter med å få endene til å møtes, ungdommen i Sudan uten fremtid eller bonden i Malawi, som ikke lenger kan dyrke mat. Det er mennesker som hele dette sirkuset dreier seg om, sier Isaiah Kipyegon.

Kipyegon leder det internasjonale Kirkens Nødhjelps (ACT Alliance) politiske påvirkningsarbeid. Han har en nøkkelrolle i å koordinere et tyvetalls utsendte lobbyister fra Kirkens Nødhjelps søsterorganisasjoner som følger forhandlingene og påvirker sine lands myndigheter.

- Jobben vår er å oversette vanlige menneskers kamp mot klimakreftene til et politisk språk som forhandlerne forstår. På den måten gir vi mennesker en stemme, forklarer Kipyegon.

FRA KENYA TIL SVEITS

Og Kipyegon vet hva han snakker om. Han hadde sin oppvekst i Kenya på 80-tallet under et autoritært regime i en tid da kvinner fikk sine rettigheter krenket og da folk kjøpte tørrmelk fra New Zealand istedenfor lokal melk fra Kenyas mange kuer.

- Det gikk etter hvert opp for meg at årsaken til mange lokale problemer lå på et strukturelt politisk nivå. Og jeg ble opplært til å identifisere disse strukturene og kjempe mot dem, forteller han.

Kipyegon ble først lærer, deretter utdannet journalist. Han jobbet flere år for en organisasjon som brukte journalistiske virkemidler i kamp for saker som rettferdig handel og likestilling. Organisasjonen ble i sin tid støttet av Kirkens Nødhjelp, og slik endte han opp med jobb på Kirkens Nødhjelps kontor i Nairobi. Etter flere år i den stillingen fikk han jobb på hovedkontoret til det internasjonale Kirkens Nødhjelp, ACT Alliance, og bor med kone og to små barn i Genève.

- Det var egentlig tilfeldig at jeg havnet der jeg havnet, hvis jeg skal være helt ærlig, svarer Isaiah på spørsmål om karriereveien var planlagt.

FØLGER TUNGE PROSESSER I PARIS

Isaiah Kipyegon blir av mange ansett som en varm kollega og til og med en god venn. Han fremstår som litt beskjeden, men sylskarp og uvanlig velformulert. Selv om han ikke tar mye plass i forsamlinger, er han en person alle har et forhold til, alle kjenner og alle liker. Han skaper rett og slett et godt samarbeidsklima i grupper med mennesker fra svært forskjellige land og med forskjellige syn på verden.

- Jeg er oppvokst i en veldig sterk relasjonell kultur med fokus på disiplin, gjensidig respekt og at alle skal ha mulighet til å bidra. Dette har nok formet meg som person, svarer han når han blir utfordret på å reflektere over rollen sin i den mangfoldige alliansen. Men han legger heller ikke skjul på at det krever tålmodighet og tid når mennesker med så ulike nasjonaliteter og kulturelle bakgrunner skal samarbeide.

- Noen ganger tar det lenger tid å bli enige enn det en del av medlemmene liker, men vi må ikke glemme at mangfoldet i ACT Alliance er en av våre viktigste styrker. Det gjør oss rike i form av erfaring og kunnskap og gir oss mulighet til å utøve innflytelse på mange ulike måter og på mange ulike nivåer.

STOLT OVER KLIMAKAMPANJEN

- I denne kampanjen har vi møtt hundretusener av mennesker, økt bevisstheten, spurt dem hvordan klimaendringene rammer dem

og gitt dem mulighet til å signere et opprop for en rettferdig klimaavtale. Vi endte opp med 1,8 millioner underskrifter. Flere hundre tusen bare i Afrika, forteller Isaiah.

I Norge er kampanjen kanskje mest kjent gjennom Klimapilegrim 2015. Kampanjen har også blitt gjennomført i en rekke ulike deler av verden, både i rike og fattige land. Isaiah forteller om sykkelkaravanen som gikk gjennom ni afrikanske land og la bak seg over 7000 km. Noen profesjonelle syklistene, men også vanlige folk, som skapte bles om klimasaken og tiltrakk seg folks oppmerksomhet. Karavanen var en viktig bærebjelke i mobiliseringen i Afrika.

- Karavanen endte opp i Nairobi, men flere av menneskene bak tok med seg budskapet hit til Paris. En av syklistene sitter til og med i den offisielle kenyanske delegasjonen, forklarer Kipyegon.

Underskriftene i kampanjen ble overrakt FNs innflytelsesrike klimasjef Christiana Figueres like før klimatoppmøtet startet. En rekke religiøse leder fra mange ulike trosretninger stod sammen om å overrekke budskapet, og Figueres var synlig rørt av opplevelsen.

- Reaksjonen hennes gjorde meg lykkelig, det var åpenbart at dette var meningsfullt for henne. Hun trengte den oppbackingen oppropet ga henne før to tøffe forhandlingsrunder. Men reaksjonen

Kirkens Nødhjelp demonstrerer under klimaforhandlingene i Cancun, Mexico, for å beholde Kyoto-avtalen inn i en ny forpliktelsesperiode.

Her ser vi Isaiah Kipyegon Toroitich fra Kirkens Nødhjelpkontoret i Kenya i aksjon.

FOTO: Silje Ander/Kirkens Nødhjelp.

Kirkens Nødhjelp demonstrerer sammen med samarbeidspartnere i Aprovech and ACT Alliance under klimaforhandlingene i Cancun, Mexico, for å beholde klimafinansieringen i FN. Guri Storaas og Isaiah Kipyegon Toroitich deler ut gullpenger for klimasaken.

FOTO: Silje Ander/Kirkens Nødhjelp.

fra ACT-medlemmene gjorde meg enda lykkeligere. Sammen klarte vi å skape en ekstremt sterk appell om at tiden var inne for en rettferdig klimaavtale, sier han.

SER FREMOVER

Isaiah drar hjem fra klimatoppmøtet noen dager før avslutningen, samme dag som dette intervjuet blir gjennomført. Da har han vært i Paris halvannen uke. Men den store finalen overlater han til de andre i nettverket. Han sier imidlertid at det ikke er trist å forlate sine folk.

- Dette handler ikke om meg, men om hva vi kan oppnå sammen. Når jeg forlater Paris i dag, vet jeg at mine kolleger kommer til å gjøre alt de kan for at den endelige avtalen skal bli god. Jeg trenger dessuten et par dager for å gjøre alt klart til at jeg og familien min kan ta en lang og etterlengtet juleferie i Kenya.

I januar er han tilbake på ACT Alliance' hovedkontor i Genève i januar.

- Verden endrer seg veldig fort, og det er et økt behov for enda tettere samarbeid over landegrensener for å fjerne fattigdom og urettferdighet. ACT Alliance skal være en av de viktigste internasjonale aktørene. Min drøm er å se at medlemmene i ACT, som Kirkens Nødhjelp, bidrar enda mer til dette felles arbeidet og bruker den ekstra verdien av å være et globalt trosbasert nettverk for å forandre verden positivt, avslutter han.

Isaiah Kipyegon Toroitich

- Gift, to barn
- Fredskorpser i Norge hos Kirkens Nødhjelp i 2003
- Jobbet ved Kirkens Nødhjelps kontor i Nairobi mellom 2006-2011
- Begynte i jobb på hovedkontoret i ACT Alliance i Genève i 2011 og jobber i dag som global koordinator for beslutningspåvirkende arbeid.
- Aktuell som koordinator for den globale kampanjen ACT Now for Climate Justice i regi av ACT Alliance, som Kirkens Nødhjelp har vært en del av. Kampanjen har samlet inn 1,8 millioner underskrifter sammen med andre trosbaserte organisasjoner og har gjort seg bemerket internasjonalt før og under klimatoppmøtet i Paris i desember.

Kirkens Nødhjelps klimarådgiver Isaiah Kipyegon Toroitich (t.v.) sammen med noen av ungdommene på klimakonferansen i 2008.

FOTO: Kirkens Nødhjelp.

Båten fosser frem

Artistdugnaden og sangen "Når båten seiler inn" går sin seiersgang over landet. CD-singelen er distribuert i over tre hundre tusen eksemplarer, og sangen og videoen ruller og går på sosiale medier og på landets radiostasjoner. Hver krone som kommer inn, går uavkortet til vårt arbeid for flyktninger.

TEKST: Arne Grieg Riisnæs FOTO: Kristin Morseth

I midten av desember måned hadde dugnaden resultert i over 700.000 kroner, som i sin helhet skal gå til Kirkens Nødhjelps arbeid for flyktninger i blant annet Syria, Libanon, Hellas, Serbia og Ungarn. – Et foreløpig fantastisk resultat, og en stor takk til alle som bidrar for å hjelpe dem som trenger det som aller mest, sier Anne-Marie Helland, generalsekretær i Kirkens Nødhjelp.

Ved salg opererer platebransjen med såkalt "platinum" ved 10.000 solgte eksemplarer. CD-singelen "Når båten seiler inn" er distribuert i et rekordopplag på 320.000. Musikkvideoen ble i løpet av kort tid den mest populære og delte Facebook-posten siden Kirkens Nødhjelp

gjorde sitt inntog på sosiale medier. Sangen er likeledes stadig å høre på landets mange radiostasjoner.

– Vi håpet jo at den skulle slå an, men at den skulle bli så populær er likevel fantastisk, sier Helland.

– eg har sjelden opplevd en større dugnadsånd i den norske befolkningen enn akkurat nå. Det at vi er med, er bare en liten del av det store dugnadsarbeidet som foregår, sier Rune Larsen, en av de mange medvirkende artistene.

Hanne Krogh, som snakket varmt om dugnaden under alle sine julekonserter i desember, var ikke i tvil da Norsk Ukeblad spurte om hva hun ville gjort om hun plutselig fikk 15.000 kroner: "De fleste i vårt land behøver inngenting – bortsett

fra mer skaplass. La oss gi hverandre tillit, overse bagateller og sette pris på at folk er forskjellige. Ellers ville verden vært kjedelig! De 15.000 kronene ville jeg gitt til Kirkens Nødhjelps nødpakker til båtflyktningene. Det samme formålet som sangen Når båten seiler inn er tilegnet. Vi er mange artister som er takknemlige for å være med på det prosjektet."

– Den blodige krigen i Syria er snart inne i sitt femte år, og situasjonen for flyktningene ser på ingen måte lysere ut for det nye året. Med denne enestående dugnaden og giverviljen fra det norske folk er vi i stand til å oppskalere vårt arbeid for tusener av flyktninger i tiden fremover, sier Anne-Marie Helland.

Ny ledsagergruppe

En prest, en lærer og en pensjonert politiførstebetjent er nå i Palestina for å være observatører for Kirkens Nødhjelp.

TEKST OG FOTO: Aina Johnsen Rønning

Kirkens Nødhjelp er norsk koordinator for Kirkens Verdensråds ledsagerprogram i Palestina og Israel. Formålet er å ha en beskyttende tilstedeværelse samt å observere og rapportere menneskerettighetsbrudd. På briefingen noen timer før avreise møtte vi tre spente ledsagere.

Alle ledsagerne er ute på Vestbredden i tre måneder. Dag Iversen skal til South

Hebron Hills, hvor bønder, gjeterne og isolerte familier kan bli utsatt for vold og trakassering fra bosettere. Han kommer blant annet til å følge barn til skolen for å sørge for at de kommer trygt fram. Marianne Mowe skal bo i landsbyen Yanoun, der det bor rundt hundre palestinere midt mellom flere store israelske bosettinger. Hun kommer til å bruke mye av tiden sin til fots, med ledsagervesten på, for å være synlig i lokalmiljøet og på den måten

gi beskyttende tilstedeværelse for landsbybeboerne. Kristian Ellinggard skal bo i Jeriko og følge situasjonen til de nær 8000 beduinene i den fruktbare Jordan-dalen som lever under trusselen om husødeleggelse og tvangsflytting.

– Alle har utstyrt seg med kamera, penn og skriveblokk og er klare til å dokumentere når hendelser oppstår og rapportere videre til FN og andre organisasjoner, sier Kirsti Næss i Kirkens Nødhjelp.

DAG IVERSEN
Prest i Torshov kirke i Oslo

– Som teolog har jeg i lang tid vært interessert i området, og jeg har en spesiell interesse for utviklingen i Det Hellige Land. Det er likevel første gang jeg reiser til Israel/Palestina, så jeg er veldig spent. Jeg håper på å få et større innblikk både i historien og i dagens situasjon, både politisk og i hverdagssituasjoner. Jeg ser frem til å møte folk, sier Iversen.

MARIANNE MOWE
Pensjonert politiførstebetjent i Oslo, med erfaring fra etterforskning.

– Jeg grep sjansen da jeg nå hadde mulighet til å reise til Israel. Jeg har lenge vært interessert i området og i historien. I tillegg ønsker jeg å kunne bety noe, å kunne bidra. Jeg har jo nyttig erfaring fra mine år i politiet, men nå har vi jo ikke en uniform som kan beskytte, eller kollegaer. Samtidig er vi der for å kunne være medmennesker og noen som overvåker den skjøre freden, sier Mowe.

KRISTIAN ELLINGGARD
Lærer på en ungdomsskole utenfor Trondheim.

– Jeg er utdannet statsviter og har en master i terrorisme. Etter masteren hadde jeg et veldig behov for å se mennesker siden jeg hadde sittet med statistikk og tall i så mange måneder. Noen tipset meg om å søke meg ut som ledsager, og det var et veldig bra tips. Nå føler jeg at jeg kan være med på å bidra litt i den spente konflikten, sier Ellinggard.

FOTO: Lucian Muntean

En solskinnshistorie

Ofta presenterer vi i Kirkens Nødhjelp enkeltskjebner som blir representanter for et arbeid vi driver. På den måten får vi et innblikk bak store tall og kriger langt borte, og menneskene kommer nær oss gjennom et medmenneske som er villig til å by på seg selv og sin historie. Hvordan gikk det med dem videre? Helene Laba Kamana fra Bukavu i Øst-Kongo er en av dem, men hun har vi i Kirkens Nødhjelp hatt gleden av å følge fra hun kom til vårt arbeid i landet for over elleve år siden.

TEKST: Jorunn Strand Askeland

HER ER ET GLIMT FRA HISTORIEN HENNES:

I april 2000, bare så vidt 13 år gammel, ble hun kidnappet, og sammen med andre unge tenåringer ble hun holdt fanget langt ut i bushen.

Der besto livet av vold, hardt arbeid og seksuelle overgrep. To av jentene døde av vold og sykdom mens hun selv klarte å rømme og etter hvert komme seg tilbake til hjembyen. Da var hun 15 år og gravid. Der ble hun med i Kirkens Nødhjelps program for barnesoldater og jenter som

har blitt misbrukt av soldater. Og Patricia ble født.

– De slepte meg med ut i jungelen. Jeg var redd, men torde ikke gjøre motstand, fortalte Laba den gangen. Gruppen besto av rundt tretti soldater. Soldatene fordelte jentene seg imellom. Hver jente måtte stå til disposisjon for flere soldater.

– Jeg var "kone" for seks menn, forteller Laba stille. Hverdagen var tøff. Jentene måtte vaske, lage mat, hente vann, stjele og stille opp for sex. Å nekte var ensbetydende med døden. Etter to

år klarte Laba å rømme til byen Goma. Der bodde hun hos søsteren, som hjalp henne med penger til billetten hjem til Bukavu. Der fikk hun tilbud om opphold på Kirkens Nødhjelps senter. (Utdrag fra Unni Grevstads artikkel i 2006.)

Hun fikk kontakt med familien sin igjen, og gjennom Kirkens Nødhjelps program fikk hun opplæring i søm. Men Laba var rastløs. Hun hadde lyst på mer utdanning og fikk gjennom en annen organisasjon et stipend til å studere jus.

FOTO: Bente Bjærcke

FOTO: Kirkens Nødhjelp

FOTO: Kristin Morseth

SCENE 1 2006

Første gangen vi som norsk publikum møter Laba, er hun tenåring og mor. Hun er med i Kirkens Nødhjelps prosjekt som hjelper ungdom som har vært i kontakt med geriljagrupper tilbake til samfunnet. Året var 2006. Heidi Bye i Kirkens Nødhjelp var sammen med flere andre på oppdrag for Kirkens Nødhjelp i Øst-Kongo for å finne ungdommer som kunne møte norske konfirmanter og bidra i en film til fasteaksjonen det året. Laba var en av tre ungdommer som ble plukket ut:

– Jeg husker at jeg tenkte at hun er sterk. Hun har guts og vilje og kan klare å bli med på dette. Hun var 17 år og hadde fått oppfølging gjennom vårt arbeid i et og et halvt år. Men når jeg ser henne i dag, ser jeg hvor nedslått hun tross alt var den gangen. Selv om hun hadde fått god oppfølging etter det hun hadde vært igjennom, var opplevelsene fortsatt nært i tid, og det preget jenta. Men at hun hadde styrke, hadde jeg jo helt rett i, smiler kommunikasjonsrådgiver Heidi Bye, som den gang ledet fasteaksjonen.

SCENE 2 2011

I 2011 arrangerer Kirkens Nødhjelp tre av sine første førjulskonserter i denne omgang, "Deilig er jorden". Den unge jusstudenten med den sterke historien blir invitert til Norge. Laba (22) var da midtveis i jusstudiene, og mormor passet datteren Patricia. Året før hadde hun hatt et møte med blant annet forfatter Lars Saabye Christensen i Bukavu, og nå var hun invitert til oss for å fortelle sin historie. Det ble en sterk opplevelse, både for oss og henne. Det var mørkt og kaldt, og hun ble forkjølet, men tok det hele med fatning. Den høsten hun kom, var det en serie overfallsvoldtekter i Oslo som rystet Norge. Den flotte 22-årige jusstudenten sa til Østlandssendingen i den forbindelse:

– Kvinner som har blitt voldtatt, har gått gjennom mye lidelse. La oss stå sammen så vi får bukt med dette ondet.

SCENE 3 2015

Sist høst fikk vi anledning til å besøke Laba hjemme i Bukavu blant annet sammen med artisten Gabrielle, som arbeider sammen med Kirkens Nødhjelp for å sette søkelys på kjønnsbasert vold blant annet i Øst-Kongo. Nå er den unge kvinnen ferdig utdannet jurist, har fått advokatløyve, men ikke jobb. Hun har vært gift og fått en sønn, men ble skilt for noen måneder siden. I påvente av jobb har hun i lange perioder reist som frivillig ut på landsbygda og undervist kvinner i deres rettigheter.

– Det er vanskelig å få jobb som advokat, og dette miljøet i Bukavu er meget hardt. Men drømmen er å arbeide som advokat for kvinner og barn som har blitt voldtatt. Det er derfor jeg har tatt utdannelsen, jeg vil bidra til å bedre kvinners rettigheter. Det er mitt kall i livet, og det holder motet oppe i meg, sier Laba. Men de klientene hun vil kjempe for, har jo ingen penger, og i et rettsvesen som er gjennomkorrupt, kan Laba trenge all støtte hun kan få.

ALLES ansvar

- Vår nasjon er syk. Vold, konflikter, vanstyre og som resultat deprimerende fattigdom har robbet vår verdighet fra oss. Vi må sloss for å få vår verdighet tilbake, sier Roger Buhendwa Zashurwha i Kongo. **TEKST:** Jorunn Strand Askeland **FOTO:** Lucian Muntean

For å få slutt på bestialske vold og overgrep i Øst-Kongo må det skje en stor endring. Det er ikke nok å helbrede og hjelpe voldsofre. Derfor er 221 frivillige organisasjoner samlet under én paraply: Baldika – det betyr endring. De vil endre tankegangen og stoppe volden.

– Vi må gå til røttene, vi arbeider med årsakene til at vold og overgrep skjer. De som voldtar, er militære grupper. Det er soldater fra forsvaret eller fra FN-styrken. Men det er også våre egne, vi må innse at overgripere kommer fra våre familier, våre hjem! Vi må ikke bare se oppover til dårlig ledelse og mangel på rettssystem. Det er jeg som skal endre meg. Jeg som far, som kirkeleder eller leder i min landsby. Og hvis vi klarer å starte der, i vårt eget nærmiljø og i egne sinn, trenger vi ikke vente på at det skal skje en endring i styresettet. Endringen kan skje her og nå, sier Roger Buhendwa Zashurwha, lederen for Baldika, den forebyggende delen av senteret mot kjønnsbasert vold, Dorcas Hus, i Bukavu i Øst-Kongo. Han er varm, lett å forstå og snakker så du kjenner det i magen. Han stiller opp i debatter på radioen og på folkemøter for å utfordre menn sant og brutalt. Han taler løgnen midt imot og ber om bråk fra myndighetene.

– De har tatt meg inn til forhør og vil gjøre det igjen. Men jeg passer på å si det

som er sant, og tenker at sannheten er verdt å kjempe for.

TRAUMATISERT BEFOLKNING

– Jeg mener at alle vi menn er skadde av krigen. Vi menn har sett overgrep, vold og korrupsjon. I tillegg er tradisjonen slik at jenter blir sett på som mindre viktige. De er rett og slett mindre verdt enn gutter. Så vi konfronterer dette. Hvordan ser du på din egen datter? Prioriterer du guttene framfor jentene? Man kan beskrive diskrimineringen som ti mot to, ti til guttene og to til jentene. Det finnes for eksempel ingen som helst rettssikkerhet for kvinner. Jeg pleier å si: hvorfor ikke bli med og stoppe volden med én gang? Vil du vente til dine egne barn blir ofre for bestiatske overgrep?

Hvis vi ikke bygger mannen og ser en endring der, kan alt vi bygger og jobber for bli revet ned på én dag. Krigen er aldri langt unna. Femten av de 221 organisasjonene som støtter dette arbeidet, er aktive i påvirkningsarbeidet. Det er kvinneorganisasjoner, ungdoms- og menneskerettsorganisasjoner og forskjellige naturvern- og kirkelige organisasjoner.

UNGDOM ER HÅPET

– Vi jobber spesielt med den unge generasjonen. De er framtida, og hvis de ikke får det de trenger av mat og jobb, kan

de lett bli rekruttert til kriminalitet og forskjellige rebellgrupper. Du kan jo tenke deg hvor lett det kan være å rekruttere gatebarn som ikke har noen tilhørighet. Vår hovedmetode er konfrontasjon og kommunikasjon, ikke minst gjennom offentlige møter og i media. Vi deltar i debatter, radiointervjuer, arrangerer demonstrasjoner og deler ut flygeblader, forteller Zashurwha og trekker noen linjer. Det startet med Mobutu i gamle dager:

– Mobutu brukte media til å føre folk bak lyset med løgn og bedrag. Nå bruker vi media til å snu folks tanker. Og jeg bestreber meg på å bare snakke om det jeg vet er sant, det som kan verifiseres og som andre kan bekrefte, sier Zashurwha. Likevel lever han farlig i landet der folk knapt vet hva rettsikkerhet er.

SULT OG FATTIGDOM VERSTE FIENDE

Fattigdom er den aller verste sykdommen i samfunnet. Folk kjemper ikke for rettighetene sine hvis de ikke har mat på bordet til barna sine. Fattigdommen holder folk nede, og det passer myndighetene godt. De ønsker ikke at vanlige folk skal få kunnskap, for da ville de protestert. Og de som protesterer med fredelige midler, trues ofte av myndighetene med krig: "Husker dere krigen? Vil dere ha det slik igjen?", er meldingen.

Vann ikke nok

- Gjør man ikke noe med likestillingen, kommer man ikke langt. Selv om kvinnene slipper å gå langt etter vann fordi man legger inn vann i landsbyen, blir ikke situasjonen deres bedre innenfor hjemmets fire vegger, sier Bafana Khumalo.

TEKST: Aina Johnsen Rønning **FOTO:** Paul Jeffrey/ACT Alliance

Vi treffer teologen, som har vært medlem av den sørafrikanske nasjonale likestillingskommisjonen, på Norad-konferansen. Bafana Khumalo ble interessert i likestilling etter å ha jobbet med et tverreligiøst prosjekt støttet av Kirkens Nødhjelp.

- Prosjektet ble en øyeåpner for meg. Jeg så at kvinnene stilte så vanskelige spørsmål at de mannlige religiøse lederne ikke kunne svare. Nå er dette blitt et program som går i flere afrikanske land, der man lærer seg å tolke tekster og stille kritiske spørsmål. Det har skapt en merkbar endring i hvordan religiøse ledere ser på spørsmål som aids, likestilling og vold i nære relasjoner, sier Khumalo.

TVUNGET TIL EKTESKAP

På Norad-konferansen kom Khumalo med et konkret eksempel på hvordan Sonke Gender Justice jobber med disse spørsmålene i Sør-Afrika. De ble tilkalt av en landsbyleder som hadde protestert på å måtte ta seg en kone nummer to.

Bafana Khumalo

FOTO: Aina Johnsen Rønning

Landsbylederen hadde hjulpet landsbyen med å få tilbake jord som var konfiskert, og tradisjonen tro ga landsbyen - i takknemlighet - ham en kone nummer to. Landsbylederen nektet dette, av respekt for kona, og landsbyrådet prøvde å presse ham til å overlate makten til broren. Khumalo hjalp landsbylederen med å ta saken til retten, en sak landsbylederen vant.

LANGSIKTIG ARBEID

Khumalo understreker at bistand ikke bare bør være ting man kan ta på - ting man kan telle og evaluere på en enkel måte.

- Å telle vannkraner sier bare noe om kvinnenes liv. Man må endre hvordan menn tenker. Dette tar tid, og man kan ikke kutte ut pengene fra år til år, sier Khumalo.

- *Hvilke religiøse ledere er vanskeligst å overbevise, etter din erfaring?*

- De katolske lederne. Men, jeg har et håp om at dagens pave kan skape positive endringer, sier Khumalo.

Angola:

Kyrkja sin korrupsjonsjeger

Angola er eitt av dei mest korruperte landa i verda. Studenten Suzana brukar all si ledige tid til å tale dei fattige si sak, og stille styresmaktene til ansvar. På dei neste sidene kan du lese om korleis Suzana og Kirkens Nødhjelp arbeider i kampen mot korrupsjon.

Mbanza Kongo, Angola: Med eit vakent blick, myndig stemme og inntrengande spørsmål granskar Suzana (29) kvifor den nybygde helseklinikken manglar innlagt vatn. Ho er korrupsjonsjeger på oppdrag for kyrkja i Angola. **TEKST OG FOTO:** Håkon Haugsbø

Den 29 år gamle psykologistudenten brukar mesteparten av si ledige tid til å bekjempe korrupsjon og sosial urett i Angola. Ho er ei av mange som er tilslutta monitoreringsprogrammet som Kirkens Nødhjelp driv saman med kyrkjerådet i Angola. Oppdraget er å kartlegge

behov og manglar i den fattige delen av befolkninga og jakte på korrupsjon og feil bruk av offentlege midlar.

EKSTREM FATTIGDOM

Få stader i verda er skilnaden mellom fattig og rik større enn i Angola. Det oljerike landet har reist seg i rekordfart etter 41 år med borgarkrig og er no

den tredje største økonomien på det afrikanske kontinentet. Men i den oljesmurte nasjonen lever ein av tre innbyggjarar i ekstrem fattigdom, medan ein liten elite badar i luksus og dollar. Korrupsjonen er ein del av dagleglivet, og altfor mange kan kjøpast til velvilje.

Ikkje Suzana. No står ho utanfor ein nokså nybygd helseklinikk heilt nord i

Angola, på grensa til Kongo. Sjukepleiar André Timotio Diaki fortvilur over at han enno ikkje har fått innlagt vatn i klinikken sin; det går ut over pasientane hans. Kva som har skjedd, er uvisst, men pengane som skulle sikre reint vatn i springen, kan ha hamna på avvege eller i feil lomme. Det er det Suzana vil finne ut av.

KORRUPSJON OG FATTIGDOM

– Kvar gong vi påpeikar feil og manglar, har det blitt tatt tak i og ordna, fortel Suzana. Ei av suksesshistoriene hennar er om vegen ut til ein landsby som var så dårleg at folk ikkje kom seg til sjukehus. Då dette vart påpeika og rapportert til dei

Suzana (t.h.) inspiserer ein vannpost som vart bygd etter at ho og kollegaene rapporterte om ein landsby som var utan reint vatn.

lokale leiarane, blei vegen straks utbetra.

Suzana er handplukka av kyrkja si til å vere med i den lokale monitoreringsgruppa. Dei starta arbeidet i 2013, og oppdraget er todelt: Å finne ut om pengane i dei offentlege budsjetta blir brukte slik dei skal, og å kartlegge behova til den fattigaste delen av befolkninga.

– Vi går inn i ein landsby og teiknar kart over landsbyen i sanden. Så deler vi innbyggjarane inn i ulike grupper; kvinner, menn og barn. Vi spør alltid den svakaste gruppa først, slik at den sterkaste gruppa ikkje får legge føringane. Vi spør om kva behov dei har, kva som manglar og kva som ikkje fungerer. Alt blir rapportert til dei lokale styresmaktene.

KYRKJA ER EI BRU

– Er det viktig at det er kyrkja som gjer dette arbeidet?

– Ja, det er veldig viktig. Vi fungerer som ei bru mellom folk i landsbyane og styresmaktene. Det sosiale arbeidet er jo ein viktig del av kyrkja sitt oppdrag, og vi har til og med opplevd at lokale styresmakter har lånt ut arbeidskraft til oss, slik at vi får gjort jobben vår, fortel Suzana.

Kirkens Nødhjelp samarbeider med kyrkjerådet i Angola om monitorering av lokale budsjett og straumen av oljepengar ut til dei fattige distrikta. Dei lokale kyrkjene har blitt trent opp til å forstå korleis offentlege budsjett blir til og fungerer.

STILT TIL ANSVAR

– Unge menneske som Suzana utgjer grunnstammen i mykje av arbeidet som fører til at lokale styresmakter blir oppfordra til å stå til ansvar for sine egne planar og må svare på kvifor ting ikkje skjer som planlagt, seier Kirkens Nødhjelp sin mangeårige landrepresentant i Angola, Vibeke Skauerud.

No er det helseklinikken utan vatn som er Suzana sitt oppdraget. Rapporten ho skriv, skal leggest fram for lokale styresmakter. Dersom dei ikkje ordnar opp, hamnar kapittelet om helseklinikken i rapporten som blir offentleggjort årleg i hovudstaden Luanda.

RIS BAK SPEGELEN

Slik fungerer riset bak spegelen for eit regime som er avhengig av å dempe misnøya i det store mindretalet av ekstremt fattige. Det murrar også blant Angolas mange arbeidslause unge, dei distanserer seg frå borgarkrigen og vil ha sin del av velstaden og utviklinga. Difor har president José Eduardo Dos Santos og hans regime valgt å spele på lag med kyrkja sine korrupsjonsjegerar.

– Styresmaktene i Angola veit at dei ikkje kan forby arbeidet vi gjer, fordi vi som kyrkje har folket med oss. Å legge seg ut med kyrkja vil vere å legge seg ut med folket, og det torer ikkje dei som styrer, seier Suzana triumferande.

Korrupsjon knuser utviklingen

Angola og Tanzania er to av verdens mest korrupsjonsbelastede land. Kirkens Nødhjelp jobber for at kampen mot korrupsjon kan kjempes nedenfra.

TEKST: Aina Johnsen Rønning

FOTO: Lucian Muntean

De erfarne korrupsjonsjegeren Helge Kvamme lot seg imponere av hvordan Kirkens Nødhjelp i Tanzania arbeider for å bekjempe korrupsjon nedenfra. Denne vannposten kunne gitt rent vann, men pengene til reparasjon har havnet på avveie, avdekket de lokale monitoreringsgruppene. Nå er pumpen reparert.

På den internasjonale antikorrupsjons-konferansen i Oslo ble to av Kirkens Nødhjelps prosjekter trukket frem som gode eksempler på hvordan korrupsjonen kan bekjempes fra grasrota.

– Vi styrker lokale grupper for at de skal våge å stå opp mot de politiske lederne. Kirkens Nødhjelp samarbeider med kirkerådet i Angola om å kontrollere lokale budsjetter og følge strømmen av oljepenger ut til de fattige distriktene. De lokale kirkene har blitt trent opp til å forstå hvordan offentlige budsjetter blir til og fungerer. Deretter har de fått tilgang til utviklingsplaner og budsjetter for sine nærområder og små grupper følger opp prosjektene, forteller Vibeke Skauerud, som har jobbet i Angola i 18 år, de siste syv som Kirkens Nødhjelps landrepresentant

ELITEN STYRER

Til tross for at Angola på papiret er et demokratisk samfunn som har avholdt to valg siden den 41 år lange borgerkrigen stanset i 2002, er landet i realiteten styrt av en liten styrtrik elite i kretsen omkring president Dos Santos, som har sittet ved makten siden 1979.

– Korrupsjon er blitt en så normal del av hverdagen i Angola at ingen lenger orker å bry seg om det. Alt

handler om å kjenne de rette folkene eller å ha den rette partitilhørigheten. Samfunnsinstitusjonene er så svake at folk bruker alternative løsninger for å få helsehjelp, vann eller strøm, sier Skauerud.

PROFITTØRER

Skauerud forteller at de som profiterte på den 41 år lange borgerkrigen stort sett er de samme som i dag gjør store penger.

– Personer knyttet til den politiske makteliten får gjennom lite åpne prosesser eksklusiv tilgang til verdifulle eiendommer enten for utvinning av mineraler, for jordbruksformål eller til boligutbygging. Som oftest på bekostning av lokalbefolkningen, som blir tvunget til å flytte fra områder hvor de har holdt til i generasjoner og hvor de har opparbeidet seg et levebrød. Til tross for at kirkene i Angola inntil nylig har hatt liten erfaring med påvirkningsarbeid, er de sterke og har alle muligheter til å kontrollere og følge opp offentlig korrupsjon, sier Vibeke Skauerud.

VANN REDDER LIV

En av dem som har latt seg inspirere av hvordan Kirkens Nødhjelp arbeider for å bekjempe korrupsjonen nedenfra, er den erfarne advokaten og korrupsjonsjegeren Helge Kvamme.

– I Tanzania har Kirkens Nødhjelp tatt initiativ til at små grupper av innbyggere i landsbyer selv skal avdekke korrupsjon. Jeg så at vann bokstavelig talt redder liv, og at korrupsjon stopper vanntilgangen. Hadde det ikke vært for korrupsjonen, tror jeg hele befolkningen i Tanzania kunne hatt vann, sier Kvamme, som lot seg imponere av hvordan lokale korrupsjonsjegere avdekket at penger var kommet på avveie og hvordan de lokale lederne ble stilt til ansvar, – i en landsby der 10.000 mennesker manglet vann på grunn av korrupsjon i et offentlig vannanlegg.

Som Angola er Tanzania er et land rikt på naturressurser og med et økende internasjonalt næringsliv i aktivitet. Likevel lever store deler av befolkningen i dyp fattigdom.

ØKENDE PROBLEM

– Det er enormt mye penger som forsvinner i korrupsjon, og problemet øker i omfang med 10 prosent i året. Verst er det i utviklingsland, sier Kvamme og viser til at 180 millioner amerikanske dollar forsvant fra Tanzanias sentralbank i fjor, det er 29 % av det årlige statsbudsjettet.

– Hele 490 millioner amerikanske dollar er nå frosset på grunn av korrupsjonsmistanker i landet, sier Kvamme.

Revisjon med en misjon

- Vi leter ustanselig etter korrupsjon i våre prosjekter, fordi vi vet at korrupsjon finnes og at den rammer de fattigste, sier Kirkens Nødhjelps økonomisjef Anders Østeby.

TEKST: Aina Johnsen Rønning og Håkon Haugsbø FOTO: Andreas van der Eynden

Kirkens Nødhjelp har kontorer og prosjekter i noen av verdens mest ustabile og korrupte land. Det stiller store krav til rutinene for å forebygge og oppdage korrupsjon. Hver bistandskrone går gjennom fem eller seks ledd med kontroller.

LITE BLIR BORTE

- Takket være gode medarbeidere og gode rutiner både ved landkontorene og hovedkontoret i Oslo har vi få tilfeller av korrupsjon og lite penger som blir borte på veien.

0,1 prosent av Kirkens Nødhjelps prosjektmidler forsvinner i korrupsjon, underslag eller mislighold, i 2012 var tallet 0,6 prosent. Det blir regnet for å være en svært god fasit med tanke på hvilke land Kirkens Nødhjelp arbeider i.

- Vi er avhengig av legitimitet i de landene vi jobber. Våre partnere og de vi jobber for både må og kan stole på at vi tar veldig godt vare på pengene, sier økonomisjefen.

DOBBELTSJEKKER

Hvert eneste prosjekt blir revidert etter internasjonale standarder av godkjente revisjonsfirmaer. I tillegg til ekstern revisjon i prosjektlandet, dobbeltsjekker økonomiavdelingen i Oslo alle tall og rapporter.

Økonomisjefen drar ofte selv ut til Kirkens Nødhjelps landkontorer og partnere når påstander om korrupsjon eller mislighold når ham. Å reise verden

rundt for å konfrontere medarbeidere og partnere som kan ha underslått penger er en tøff oppgave. Men, det er ikke noe alternativ, understreker Østeby.

INGEN BINDINGER

- Jeg har ingen bindinger til lokale forhold, så det er enklere for meg. Jeg har vært med på å si opp ansatte og avslutte prosjekter som var rammet av korrupsjon, forteller Østeby. Og legger til at de som vet hva som foregår oftest vegrer seg for si fra.

Østeby og hans kollegaer i Kirkens Nødhjelp jobber kontinuerlig med å undersøke to til fire saker der de mistenker mislighold, som oftest går mistanken på mindre underslag. En partner hadde fått støtte for et kurs som ikke var holdt. Det avslørte Kirkens Nødhjelp ved å sende lokale revisorer til hotellresepsjonen for å undersøke om kurset virkelig hadde blitt arrangert.

REAGERER RASKT

- Vi er en bistandsorganisasjon. Det skal ikke koste oss mer å avsløre korrupsjon, enn summen som er borte. Men, vi har en bred kontaktflate og er veldig lydhøre for rykter. Som regel tar det bare timer eller dager fra vi oppdager at det er rusk i maskineriet, til vi er på bakken med advokater og revisorer.

- Er det en trygghet å jobbe med religiøse partnere? Er kristne, hinduer eller muslimer mindre troende til å være korrupte?

- Jeg tror korrupsjonsfaren er like stor uansett religioner. Men, desperasjonen er ofte større i fattige land. Mange steder er det et enormt gap mellom det vanlige folk tjener og hva de kan få inn på en enkelt svindel. Som at en lastebilsjåfør kan tjene et par månedslønner på å bytte ut et nytt dekk til lastebilen med et gammelt et, sier Østeby.

De fem største bistandsorganisasjonene i Norge samarbeider og har jevnlig møter der økonomisjefene lufter bekymringer og rykter.

Utrenriksdepartementets kontrollenhet deltar også på møtene og bidrar med sin kompetanse. Vi samarbeider også med de andre bistandsorganisasjonene i ACT-familien, og vi benytter oss av kompetansen til den egne etterforskningsenheten i revisjonsselskapet PriceWaterhouseCoopers (PWC).

En som har lang fartstid med antikorrupsjonsarbeid i PWC er korrupsjonsjegeren Helge Kvamme. Han sier Kirkens Nødhjelp er en humanitær aktør som utmerker seg:

- Kirkens Nødhjelp snakker åpent om korrupsjon, de later ikke som at den ikke finnes. I tillegg jobber de aktivt for å avdekke mislighold i eget hus, og de arbeider med å gjøre lokalbefolkningen i stand til å avdekke og bekjempe korrupsjon nedenfra, sier Kvamme.

Verden endres

- Det er en blindgate å tro at det hjelper å bare finansiere flyktingene i leirene. De fleste vil heller feie gatene enn å sitte og vente på at noe skal skje, sier sosialantropolog Thomas Hylland Eriksen.

TEKST: Aina Johnsen Rønning FOTO: Paul Jeffrey/ACT Alliance, Aina Johnsen Rønning

På få måneder ser Europa annerledes ut, med grensegjerder, midlertidige flyktingleirer og en økt terrorfrykt. Vi tok t-banen til Blindern for å få to av Norges beste migrasjonsforskere i tale. Thomas Hylland Eriksen har jobbet mye med migrasjon generelt, mens Cathrine Thorleifsson har hatt feltarbeid i Jordan og Libanon og sett på den europeiske mottakelsen av flyktinger i Ungarn og England.

NOK SOLIDARITET NÅ?

Sosialantropologene har sett et stemningsskifte de siste ukene, der opinionen har dreid fra å ønske flyktingene velkommen til bekymring og skepsis. Thorleifsson så det samme i Ungarn i høst.

- Dette skiftet kom tidlig i Ungarn, dels

på grunn av Orbáns anti-immigrasjons-kampanje og dels fordi det var mye fremmedfrykt i landet fra før av. Ungarn er et land som ikke har mye erfaring med migrasjon fra Midtøsten, sier Thorleifsson.

- Er du overrasket over trykket av flyktinger til Europa de siste månedene?

- Nei, vi så det komme. Siden borgerkrigen i Syria er millioner fordrevet. FN mangler finansiering til å bedre levekårene til flyktinger i regionen. Å leve over tid som flykting i Syrias naboland er uholdbart. Syriske flyktinger i Jordan får ikke arbeidstillatelse. Uten tilgang til det lokale arbeidsmarkedet blir mange skjøvet dypere inn i fattigdom. Barn går for lenge uten utdanning. Unge jenter blir tvunget inn i tidlig ekteskap som en overlevelsesstrategi. I Libanon, som har mottatt flest flyktinger

i regionen, er gjestfriheten dratt til det ytterste. I motsetning til Jordan bor flyktingene hovedsakelig utenfor leirer, sier Thorleifsson og understreker at flyktingene legger økonomisk og politisk press på allerede sårbare lokalsamfunn.

- Myndighetene er redde for at tilstrømmingen vil forrykke balansen mellom sunnimuslimere og sjiamuslimere og medføre økte spenninger. Mange flyktinger fra Syria ser ikke for seg en framtid i Libanon hvor de blir behandlet som en trussel mot libanesisk sikkerhet og velferd. Da jeg jobbet i Libanon for tre år siden, svarte de fleste flyktingene jeg snakket med at de aller helst ville returnere til Syria, men innså at det ikke var mulig, sier hun.

- Vi har jo lenge sett en voksende global ulikhet med dysfunksjonelle stater som

Sosialantropolog Thomas Hylland Eriksen er internasjonalt kjent for sin forskning på etnisitet, nasjonalisme og globalisering, mens hans kollega Cathrine Thorleifsson har forsket på fremmedfrykt og hatt feltarbeid både i Syria, Ungarn og England. De følger flyktnings situasjonen i Europa nøye.

ikke gir borgerne sine grunnleggende rettigheter. Også i store deler av Afrika lever befolkningen under regimer som knapt nok er legitime, og der har vi en enorm befolkningsvekst i tillegg – som gir en stor ungdomsgenerasjon som ikke har jobb. Europa er det forjettede land, og alle har hørt historier om noen som lykkes, sier Hylland Eriksen.

– Også flyktningene har smarttelefoner, og de er redde for at Europa skal stenge grensene sine. De har lest i sosiale medier at sikkerheten i Europa øker, og vil reise ut før det blir umulig å komme inn i Europa, sier Thorleifsson.

ALLE DRAR UT

Mange rike syrere dro ut for 2–3 år siden og befinner seg allerede i land som Libanon og Tyskland. De fattigste uten nettverk ender i overfylte leirer. Nå flykter syrere fra alle samfunnslag. Mange spleiser på reisen for den eldste sønnen og håper på familiegjenforening eller at sønnen skal sende penger. Mange selger hus og hjem for å få det til.

– Flyktningene må bruke illegale ruter, så de må stole på folk de ikke kan stole på. De reiser fordi de ikke ser noen annen utvei. Det er ikke mulig å få et vanlig liv i eller utenfor flyktningleirene i Tyrkia, Libanon og Jordan. Et liv må gi deg en fremtid, noe meningsfylt å gjøre. Det er en blindgate å tro at det hjelper å bare finansiere flyktningene i leirene. De fleste vil heller feie gatene enn å sitte og vente

på at noe skal skje, sier Hylland Eriksen. Han mener presset kommer i land med en stor uformell sektor, og muligheter til å jobbe uten arbeidstillatelse, som Tyskland og Storbritannia, eller land med gode velferdsordninger, som Skandinavia.

EN MER UTRYGG VERDEN

Reaksjonene etter terrorangrepene i Paris er kraftige, og antropologene er engstelige for at IS vil oppnå det de ønsker.

– Vi ser at fiendtlige holdninger til muslimer blir vanligere i Norge; nylig ble det for eksempel foreslått å forby moskeer. Flertallet risikerer å bli holdt som gisler av ytterkreftene på begge sider, altså militante islamister og høyrenasjonalister. I Sverige og Finland ser vi at Sverigedemokratene og Sannfinnenvinnerfrem. Når innvandrere opplever seg som ekskludert, vil de kunne reagere ved tilbaketrekning, og det er nettopp slike reaksjoner som kan gjøre det fristende å reise til Syria for å kjempe med IS, sier Hylland Eriksen.

– Hendelser langt unna kan stimulere til hendelser her. Får høyrekreftene makten i Europa blir jeg ikke overrasket om grensene i Europa stenges, sier Thorleifsson.

FRA HÅND TIL MUNN

Antropologene tror ikke flyktningene selv forstår at Europa frykter for sin identitet, sikkerhet og velferdssystem. Ei heller at Europa ser likheter mellom økonomiske

migranter, flyktninger og terrorister.

– Det føles ulogisk og urettferdig for dem at de assosieres med det de flyktet fra. De føler seg dessuten som ofre i et spill mellom stormakter og storkapital, sier Hylland Eriksen.

– De har levd med usikkerhet så lenge at de føler de fortjener et bedre liv. Så bruker de sine eksisterende nettverk og kreative overlevelsesstrategier, sier Thorleifsson.

– I Afrika kalles det improvisational survivalism; du improviserer og lever fra hånd til munn og leter etter de mulighetene som til enhver tid dukker opp, legger Hylland Eriksen til.

– Ser de selv at dette legger press på velferdssystem og Europas økonomi?

– Nei. Det siste de tenker på er å redde den norske velferdsstaten. Det vi kaller menneskesmugling, kalles humanitær transport i Vest-Afrika, sier Hylland Eriksen.

– De kommer jo fra for eksempel Libanon der flyktningene utgjør en fjerdedel av befolkningen. De oppfatter ikke at de er «for mange», mens nederlandske og engelske politikere snakker om at «huset er fullt».

– Hvordan bør vi møte denne situasjonen?

– I Sverige handler debatten i hovedsak mer om menneskerettigheter enn nasjonalisme. Om Sverige og Tyskland lykkes i sin åpne holdning, er det ingen grunn til at de andre europeiske landene ikke skal klare det, sier Hylland Eriksen.

Utviklingskonferansen

– Nordiske land svarer på flyktningkrisen med å kutte bistanden. Hva blir igjen for å finansiere bærekraftsmålene som nylig er vedtatt?, spurte Kirkens Nødhjelps Anne-Marie Helland da hun åpnet årets utviklingskonferanse.

TEKST OG FOTO: Aina Johnsen Rønning

Lenge har Norden vært kjent for sin «nordiske bistandsmodell» med romslige budsjetter og vekt på miljøvern, likestilling og rettferdig fordeling. På få måneder har mange av de nordiske regjeringene langt på vei forlatt modellen for å finansiere flyktningene som er kommet til landet. Erik Solheim understreket at dette vil påvirke muligheten vi har til å påvirke utviklingen i fattige land.

– Selv små land har mulighet til å få innflytelse på verdenspolitikken, og med bistandspolitikken har vi eksportert våre nordiske verdier. Norden er svært viktig, særlig for finansieringen av FN. Uten et sterkt FN vil verdens konflikter bli større. Norge bør fortsette å spille en rolle i fredsprosesser, vi bør fortsette samarbeidet med et nordisk næringsliv som bidrar til utvikling i de landene de opererer i, og ikke minst bør vi ta en

ledelse for å redde verdenshavene, sa en engasjert Erik Solheim.

SJOKKERT BISTANDSGURU

Via Skype fikk Utviklingskonferansen snakke med Jeffrey Sachs, som deltok på forberedelsene til G20-toppmøtet i Istanbul. Han var sjokkert over å se hvor presset bistandsbudsjettene nå er verden over. Særlig bekymret var han over at de nordiske landene går bort fra sin sjenerøse linje.

– Norden har vist lederskap med en bistandspolitikk som er vitenskapelig, moralsk og sjenerøs. Bistand er ingen hobby man kan slå av og på som det passer. Bistandsprogrammer tar flere år, eller tiår, å bygge opp og drive profesjonelt. De kan ikke legges på den politiske huggestabben, advarte han.

– Nå er vi i en kritisk periode der de nye

bærekraftsmålene er i en sårbar fase. Vi trenger det nordiske lederskapet mer enn aldri før. For ti år siden ville vi aldri ha drømt om at 193 land skulle skrive under en avtale som setter miljø og fordeling i fokus. Nå er verden der Norden har ledet oss. Dette er ikke tiden for å gi seg, understreket han.

Kjell Ingolf Ropstad i KrF har jobbet hardt for å beholde den delen av bistanden i statsbudsjettet som går gjennom sivilsamfunnet. De siste ti årene har andelen som har gått via sivilsamfunnsorganisasjoner gått ned fra 20 til 4 %.

– Mange av de landene som trenger mest hjelp, er land der det ikke er forsvarlig å gi bistand direkte til staten. Da er det viktig med frivillige organisasjoner som kan kanalisere bistand på en god måte, sa Ropstad.

1. Hvert år arrangerer Kirkens Nødhjelp en utviklingskonferanse.
2. Denne gangen ble den nordiske bistandsmodellen diskutert, og Jeffrey Sachs, en av verdens mest kjente økonomer innenfor bistandsfeltet, fulgte konferansen på Skype. Han var bekymret for at Norden nå gir fra seg sin viktige lederposisjon på bistandsområdet.
3. Erik Solheim, leder for OECDs samarbeidsforum DAC, og
4. Kjell Ingolf Ropstad, utviklingspolitisk talsperson for KrF, holdt også innlegg på konferansen. Her sammen med generalsekretær i Kirkens Nødhjelp, Anne-Marie Helland.

– RETTFERDIG FORDELING, IKKE BARE BISTAND.

Suzanne Matala, generalsekretær for Kirkerådet i Zambia la vekt på at det Afrika nå trenger, er rettferdig fordeling av kontinentets ressurser. Zambias, økonomiske suksess, da særlig økte kobberpriser, har medført at Verdensbanken og andre internasjonale institusjoner har revurdert landets økonomiske status og oppgradert landet til å bli et mellominntektsland.

– Drar du til Zambia, er det ingenting som viser at vi er blitt et mellominntektsland. Folk er like fattige. Tallene forteller noe om verdensøkonomien, om prisen utenlandske selskaper får for å utbytte ressursene våre, sa Matala på utviklingskonferansen i november.

Mer enn bistandspenger vil Matala ha på plass internasjonale regler og en mer rettferdig fordeling.

– Vi jobber med å få til en skattereform som gir en bedre fordeling og ønsker å lære av Norge, som klarte å fordele inntektene av oljefunnene. I Zambia er det dobbelt så mye penger som går ut av landet og inn i skatteparadis enn hva vi får i samlet bistand. Vi trenger internasjonale lover som hindrer pengene i å havne i skatteparadis. Om vi kan løse disse problemene, skaper vi en mer rettferdig verden, og Europa vil ikke få så store flyktningproblemer. Vi er klare til å ta ledelsen selv. Vi er blitt ledet for lenge, og nå tror jeg Den afrikanske union er klar for ansvaret, sa Matala, som ba Norden om å snakke Afrikas sak i OECD, et forum de afrikanske landene ikke er inne i.

BISTAND TIL EGNE FLYKTNINGER

Norden har svart på flyktningkrisen med å kutte i bistandsbudsjettet, viser en ny rapport Kirkens Nødhjelp, Finn Church Aid, DanChurchAid og Church of Sweden står bak, som har sett på hvordan de nordiske regjeringene har svart på flyktningkrisen med å kutte i bistandsbudsjettet. Finland, som har hatt en tøffere økonomisk krise enn resten av Norden, fikk denne vridningen tidligere. I budsjettet for 2016 har Finland kuttet det totale bistandsbudsjettet fra 0,6 % av landets BNP til fattigslige 0,35 %.

Morten Emil Hansen presenterte resultatene på Utviklingskonferansen. Han poengterte at kuttene i bistandsbudsjettene kommer samtidig med at verden trenger mellom 1,9 og 3,1 milliarder dollar mer per år for å oppnå de nye bærekraftsmålene.

– Tidligere har det vært en politisk konsensus om å holde bistandsbudsjettene oppe selv om det har vært økonomiske nedgangstider. Nå ser det ut som at denne konsensusen forsvinner på tross av at befolkningen fremdeles er positiv til å satse på bistand, sa Hansen.

DE SMÅ ER SÅRBARE

Kuttene i de nordiske landene er betydelige. Norge, Sverige og Danmark bruker 10–20 % av bistandsbudsjettet på flyktninger i eget land. Dette i motsetning til land som England og Tyskland, som bare bruker 1 % av bistandsbudsjettet til flyktninger som kommer til landet. Hansen peker på at de små, frivillige organisasjonene er sårbare.

– Vridningen går særlig ut over de små organisasjonene. Det er en ideologisk trend mot sivilsamfunn, selv om jeg ikke tror dette er et målrettet angrep på sivilsamfunn, sa Hansen.

David Alford, Clara Deniz Bülhoff og Jane Maonga og reiser normalt verden rundt for å koordinere nødhjelpsarbeidet i katastrofer. I november tok de seg tid til et møte på hovedkontoret til Kirkens Nødhjelp.

Navet i nødhjelpsoperasjoner

I en situasjon med fullt kaos på bakken, må noen ha total oversikt i hodet. Derfor sendes Clara, Jane og David ut for å ta kontroll over nødhjelpsarbeidet.

TEKST OG FOTO: Aina Johnsen Rønning

Kaoset etter tsunamien i Sør-Asia for mer enn ti år siden gjorde det klart for verdenssamfunnet at nødhjelp måtte koordineres bedre. Man hadde ikke råd til at FN, land og organisasjoner gikk i beina på hverandre og gjorde dobbeltarbeid. I 2005 kom derfor den store humanitære reformen med fokus på koordinering. Kirkens Nødhjelp er en del av den globale WASH-koordineringen, med et viktig ansvar for vann, hygiene og sanitær i katastrofer.

KOORDINERER FØR OG ETTER KRISER

Clara Deniz Bülhoff, Jane Maonga og David Alford er ansatt i Kirkens Nødhjelp, men «lånt ut» til den globale WASH-koordineringen. Det er UNICEF som tilrettelegger arbeidet katastrofegruppen for vann, hygiene og sanitær gjør. Den globale WASH-koordineringen har få ressurser i seg selv, – det er organisasjoner som Kirkens Nødhjelp som bidrar der det trengs.

– Under jordskjelvet i Nepal meldte myndighetene at de trengte en koordinator for vann, hygiene og sanitær. Da sendes vi for å ta ansvar inntil landet selv har

kapasitet og kompetanse. Ofte blir vi der i et par-tre måneder. Vi kan også sendes til nødhjelpsoperasjoner som har pågått en stund, dersom man trenger hjelp til en reorganisering, sier Clara Bülhoff.

– Jeg er for eksempel utstasjonert i Malawi disse månedene, sier Jane Maonga.

– Malawi sliter med oversvømmelser og tørke, noe som rammer landet hvert eneste år. Myndighetene mangler ressurser til å koordinere katastrofearbeidet og planlegge for neste katastrofe. De som jobber med naturkatastrofer, har andre jobber i tillegg, og arbeidet blir ikke prioritert

I katastrofer er det kritisk at befolkningen får tilgang på vann, og ved flom, jordskjelv eller andre katastrofer koordineres nå nødhjelpen på et overordnet nivå. Her har barn i Zambia fått tilgang på rent vann. **FOTO:**Bellah Zulu/Kirkens Nødhjelp

før katastrofen rammer. Da ser man at man ikke har planlagt godt nok, og mangler kapasitet til å håndtere det, sier Jane Maonga. Hun jobber nå med andre aktører for vann, hygiene og sanitær for å se hvem som har kapasitet til å hjelpe ved en krise.

– Malawi har ikke penger til å betale for alt katastrofearbeidet selv, så humanitære organisasjoner må inn med ressurser. Jeg leter nå etter hull i katastrofeberedskapen sammen med myndighetene og ber FN og organisasjonene om å dekke det som staten ikke klarer selv. Kirkens Nødhjelp gir viktige bidrag økonomisk, bidrar til rent vann, hygiene og sanitær i et land der man tradisjonelt har fokus på at folk sulter etter naturkatastrofer, legger Maonga til.

MANGE FAGOMRÅDER

Koordinering i nødhjelpsoperasjoner er delt inn i fagområder, og ansvaret ligger på organisasjoner som er gode på sitt fag. Kirkens Nødhjelp er i verdenstoppen når det gjelder å sørge for vann, hygiene og sanitær i katastrofeområder, med egne anlegg som kan ruller ut i katastrofer. Koordinatorene rykker ut til katastrofen og ser hvilket behov man har på de ulike fagfeltene, og ber de ulike organisasjonene om å bidra i konkrete geografiske områder til konkrete prosjekter.

– Vi lager en strategisk plan slik at alle jobber mot samme mål. Vi kartlegger krisen, organiserer partnerne, ber om penger og peker på hvor viktig det er at de stiller med ressurser på for eksempel for vann, hygiene og sanitær. Så overvåker vi situasjonen fortløpende for å sikre oss at organisasjonene gjør det de har avtalt å gjøre. Ofte handler det om å definere hva de ulike mener med begrepene, slik at vi har en felles forståelse. Hva er for eksempel «nok vann» i en katastrofe, sier David Alford. Han har vært utlånt til den globale WASH-koordineringen i snart to år, mens Jane og Clara er forholdsvis nylig «utlånt». Clara jobber for tiden med situasjonen i Sudan.

– I Sudan ønsker vi å gjøre katastrofeledelsen bedre. Landet har til dels kapasitet selv til å bistå i kriser, men mangler ressurser og kompetanse til å se ting i et større perspektiv, sier Clara.

ALLTID PÅ POST

Egentlig har alle tre kontorstol og pult i Genève, der UNICEF har kontor. Er de ikke ute allerede, så sitter de klare til å dra til de verste katastrofeområdene, om et land ber om bistand på deres ansvarsområde, nemlig vann, hygiene og sanitær.

Den globale vann, sanitær og hygiene koordineringen og Kirkens Nødhjelp;

Kirkens Nødhjelp er sterkt engasjert i Global WASH Cluster (GWC) gjennom bidrag med personell til koordinering og deltakelse i arbeidsgrupper.

GWC ble startet i 2006 som en følge av The Humanitarian Reform Agenda og er åpen for humanitære organisasjoner som ønsker å koordinere arbeidet innen fagfeltet. GWC består nå av 32 medlemmer og har deltakere bla. fra FN og store humanitære organisasjoner. Det viktigste formålet med GWC er å sikre leveranser av vann, sanitær og hygiene til katastroferammede gjennom forbedret koordinering på alle nivåer. Se også <http://washcluster.net/>

Det største innsatsen fra Kirkens Nødhjelp er som medlem av en gruppe av de største vann og sanitæraktørene som driver en utrykningsstyrke kalt Field Support Team. FST sendes ut til katastrofeområder for å forsterke koordineringen innen fagfeltet samt drive kapasitetsbygging av nasjonale koordineringsplattformer.

Kirkens Nødhjelp har 3 av i alt 10 personer i FST, og Kirkens Nødhjelps bidrag støttes økonomisk av Utenriksdepartementet. FST har sitt kontor hos UNICEF i Genève, men 60 % av tiden til FST-medlemmene skal være i felten. I det siste året har Kirkens Nødhjelps medlemmer vært sendt ut til krevende nødhjelpsoppdrag til Midtøsten, Sør-Sudan, Sudan, Den sentralafrikanske republikk, Serbia, Ukraina, Malawi og Liberia (Ebolakrisen).

Her er "din" million:

Hva vil du gjøre med den?

Oljefondet tilhører det norske folk, og dersom pengene ble fordelt på hele Norges befolkning, hadde det blitt godt over én million på hver. Det er selvsagt ikke slik at vi som enkeltmennesker kan detaljstyre Oljefondet, men vi kan allikevel se for oss at hver av oss har en symbolsk andel. Er du opptatt av hvor «din» million er investert?

TEKST: Ingrid Næss-Holm

Du tjente oljefondmillionen din på olje og gass, som bidrar til klimaskadelige utslipp, men nå kan du kreve at den blir brukt på det stikk motsatte.

Våren 2015 ble det bestemt at Oljefondet skal trekke seg ut av kull. For å få maks klimagevinst må pengene ikke bare trekkes ut av klimaskadelig aktivitet, men også investeres aktivt i klimaløsninger. I 2016 kommer slaget til å stå om investering i fornybar energi.

I desember ble det viktige klimatoppmøtet holdt i Paris. Selv om møtet er over, er jobben langt fra ferdig. Snarere tvert imot.

Vi står fortsatt overfor et massivt klimaproblem. I 2015 fikk vi den ene varmerekorden etter den andre, vi leste om isbreer som smelter og Stillehavssøyer som blir farligere å bo på grunnet stigende havnivå. Og utslippene våre går fortsatt opp.

EN DEL AV LØSNINGEN

Klimaavtalen fra Paris er viktig, men den vil ikke bidra til å redusere utslippene så mye landene har blitt enige om at er nødvendig, det såkalte togradersmålet. Derfor må vi i 2016 og i årene som kommer ha fokus på handling. Det er grunnen til at vi fokuserer på Oljefondet og mulighetene som ligger der i årets fasteaksjon.

For å unngå de farligste klimaendringene er vi nødt til å legge om kursen. Derfor er kravet i årets kampanje: "Jeg vil at "min del" av Oljefondet skal bidra til å løse klimaproblemene – ikke skape dem." For hvis vi skal klare å redusere utslipp, stoppe klimaendringer og få til et grønt skifte, må vi bruke mindre fossil energi og mer fornybar energi.

Underskriftsaksjonen vi setter i gang er viktig fordi Stortinget nå jobber med en ny stortingsmelding om Oljefondet. Når Stortingets finanskomité skal behandle meldingen, skal vi overrekke dem alle underskriftene.

Både Changemaker og Kirkens Nødhjelp har jobbet lenge med både klimaspørsmål og Oljefondet. Vi gjør dette fordi det handler om utvikling: både om å bekjempe klimaendringene og om retten til energi. Selv om fattige land har like stor rett til å bruke fossil energi slik vi har gjort, er det bedre for verden om mennesker får mulighet til å velge annerledes. Når fornybar energi først er bygget ut, er den som regel billigere å bruke enn fossil energi. Fornybar energi vil også være et alternativ til kull, som i dag brukes mange steder i verden. I tillegg til å være svært klimaskadelig skader denne produksjonen ofte lokale vannressurser.

Fornybar energi har de siste årene blitt mer lønnsomt. Forvalter vi Oljefondet på en god måte, kan vi sørge for både fremtidens pensjoner og fremtidens klode. Slik kan vi skape en vinn-vinn-situasjon.

HVORDAN SIGNERE KAMPANJEN

- Send SMS med kodeord **KLIMA** og ditt navn til **2426**.
- Signer på nettsidene til Kirkens Nødhjelp.
- Bestill underskriftslistor eller "sedler" på fasteaksjonen.no og få underskrifter fra din klasse/konfirmantgruppe/familie etc.

KIRKENS NØDHJELPS FASTEAKSJON 2016:

Få med hele menigheten!

Forberedelsene til Kirkens Nødhjelps fasteaksjon 2016 er i full gang. – Gjør fasteaksjonen til en festdag i menigheten. Få med alle, oppfordrer aksjonsleder Elisabeth Meyer-Eriksen.

TEKST OG FOTO: Hege Kristin Ulvin

Det nærmer seg fastetid, og både i Kirkens Nødhjelp og i mange menigheter jobbes det nå for fullt med å forberede årets store fellesløft: Kirkens Nødhjelps fasteaksjon 2016.

VANN I KATASTROFEN

Som i 2015, er temaet for fasteaksjonen "I kriser er vann kritisk". I fokus står Kirkens Nødhjelps vannarbeid i katastrofer og hvordan klimaendringene skaper flere og verre katastrofer.

Temaet har ikke blitt mindre aktuelt gjennom året som har gått. Det er nå flere store katastrofer i verden enn noen gang, og flyktningkrisen har gjort at lidelsene også har rykket nærmere oss her hjemme i Norge.

– Skaperverket trues av menneskeskapte katastrofer på flere måter, og det er verdens fattigste som blir hardest rammet. Det siste året har Kirkens Nødhjelp gitt rent vann til blant andre flyktninger i Sør-Sudan, Nord-Irak og Syria, flomofre i Malawi

og jordskjelvrammede i Nepal. Fasteaksjonen er en avgjørende årsak til at vi klarer å handle raskt når katastrofen rammer, sier generalsekretær i Kirkens Nødhjelp, Anne-Marie Helland.

ET FELLESLØFT

Fasteaksjonsleder Elisabeth Meyer-Eriksen oppfordrer menigheten til å engasjere både store og små i fasteaksjonen.

– Flere har gode erfaringer med å gjøre aksjonsdagen til en festdag for hele menigheten, hvor flere generasjoner står sammen om det fellesløftet fasteaksjonen er, sier Meyer-Eriksen.

De fleste bøssebærerne er konfirmanter, men for å nå alle husstander, er det viktig at også de voksne bidrar.

– Konfirmantene er fortsatt bærebjelken i fasteaksjonen, men det er viktig for de unge bøssebærerne å ha hele menigheten i ryggen. Det er veldig positivt om flere voksne vil gå med bøsse

sammen med de flotte konfirmantene, sier fasteaksjonslederen.

SUPERHELTER

Kirkens Nødhjelp har i år videreutviklet fjorårets barnekonsept "Superhelt".

– Dette materialet er spesialutviklet for barn og barnefamilier og kan brukes hjemme og i barnegrupper. Tanken er at dette kan være til inspirasjon gjennom hele fastetiden. Som superhelter kan barna virkelig være med på å gjøre en forskjell, sier aksjonsleder Elisabeth Meyer-Eriksen.

I tillegg kan hun røpe at en helt nyskrevet sang lanseres like før fastetiden.

– To kjente artister har spilt inn en låt til Kirkens Nødhjelp, og den vil også kunne brukes av menighetene. Sangen er kjempespin, og vil bidra til å gjøre fasteaksjonen enda mer synlig. Her er det bare å vente i spenning, smiler Meyer-Eriksen hemmelighetsfullt.

Hvem?

■ Gunn Iren Tangen. Diakon i Fagerborg menighet. 48 år, gift, har tre barn på 13, 15 og 17 år. Sitter i tillegg i lokalstyret for Grefsen KFUK-KFUM, har en nydelig skogskatt på 6 år.

5 tett på

- Hvilke nettsider sjekker du jevnlig?
Aftenpostens nettsider
- Hva leste du sist?
Det store Puslespillet – jakten på de tidligste manuskriptene til Bibelen. Forfatter Hans Johan Sagrusten
- En film som har gjort inntrykk?
Titanic
- Hva gjør du for å slappe av?
Drar på hytta, elsker skogsturer.
- Hvilken sak engasjerer deg mest?
Jeg er opptatt av mange saker – diakoni er så mangfoldig. Jeg har verdens mest meningsfulle og interessante jobb!

Aktuell?

■ Diakon Gunn Iren Tangen er klar for årets fasteaksjon sammen med frivillige i menigheten og gode kolleger. Hennes erfaring er at man må gjøre fasteaksjonen gøy for bøssebærerne – og inviterer til middag og vaffer på aksjonsdagen.

Kirkens Nødhjelp Norge rundt

- Kirkens Nødhjelp har ti fast ansatte som bor i de ulike regionene i Norge og som har ansvar for å følge opp det frivillige arbeidet.
- Frivillige i og rundt menigheten jobber lokalt med å inspirere, støtte opp under, og organisere arbeidet med de over 1200 aksjonene for Kirkens Nødhjelps arbeid i verden.
- De frivillige har ulike bakgrunn og tilknytning til menigheten; enkelte er prester, diakoner og kateketer, mens andre er engasjerte ildsjeler fra lokalmiljøet.

DRAR LASSET SAMMEN

– Fasteaksjonen er vinn-vinn for oss i menigheten. Den knytter oss sammen som menighet, vi får informert om arbeidet vårt i bydelen, og ikke minst får vi samlet inn penger til Kirkens Nødhjelp, sier diakon Gunn Iren Tangen.

TEKST OG FOTO: Aina Johnsen Rønning

På kontoret i Fagerborg menighet ligger det fasteaksjonsmateriell overalt. Det betyr ikke at diakonen jobber etter skippertaksmetoden. Tvert imot. Tangen har snakket om fasteaksjonen siden konfirmantene kom i høst.

– Fasteaksjonen er en super måte å forklare konfirmantene hva diakoni er. Fasteaksjonen er jo diakoni i praksis. Og så skal vi rekruttere nok bøssebærere, og da nytter det ikke å starte i februar, sier hun.

ALLE SKAL MED

Fagerborg menighet har 17.000 innbyggere knyttet til seg. De driver både barnehage og konfirmasjonsundervisning. Fasteaksjonen knytter sammen alt arbeidet som skjer i menigheten. Gamle og unge drar lasset sammen.

– Normalt sitter vi jo litt på hver sin tue og arbeider med "vårt" felt, men fasteaksjonen er noe som samler oss. Vi inviterer alle bøssebærerne til middag på aksjonsdagen og serverer vafler etter runden. Dermed blir fasteaksjonen en viktig sosial begivenhet for oss, sier Tangen.

MØTER STENGTE DØRER

Da Tangen ble diakon i menigheten for tre år siden, ble hun advart om at fasteaksjonen var en tung oppgave, og at folk var demotiverte etter å ha møtt stengte dører i flere år. Å ringe på hjemmene til Oslo-folk er ikke enkelt. Mange har sluttet å åpne opp for fremmede.

– Mange kom tilbake med slunkne bøsser og følte at de gjorde en dårlig jobb. Dermed bestemte jeg meg for å starte det hele med en appell. Folk må forstå at fasteaksjonen handler om mer enn kroner i bøsseene. Vi får ut informasjon om fasteaksjonen, folk oppfordres til å gi via SMS, og vi får en god mulighet til å treffe de som sogner til kirka. Selv synes jeg det er spennende å få se hvor folk bor, og jeg synes det er utrolig moro å få til et engasjement i menigheten, sier Tangen.

– Er det vanskelig å møte folk i en storby der fattigdom og annet er tett på folk?

– Snarere tvert imot. Menigheten viser et stort engasjement for verdens nød, både flyktninger og andre som trenger vår hjelp. Jeg tror det er viktig

at diakonien er til stede i storbyene. Mange er ensomme og trenger et nettverk. Vårt ideal er jo Jesus – den første tjeneren, den første diakonen, sier Tangen.

– Hva synes folk om temaet til fasteaksjonen?

– Vannappellerer veldig til folk. Alle forstår hvor viktig det er med vann. Og klima er jo et høyaktuelt tema. Det er lett å se klimautfordringene, og vann og klima henger jo sammen, sier Tangen.

– Nå har Kirkens Nødhjelp gått over fra fasteaksjonskontakter regionalt til én kontakt per menighet. Er det vellykket, synes du?

– Da får jeg informasjon direkte, og det er bra. Vi får mer eierskap til fasteaksjonen. Jeg har veldig nytte av ressursmateriellet, alt fra huskelister til konfirmasjonsundervisningsmateriell, sier Tangen.

BLI EN SUPERHELT!

Gjør som Olve:

Fra plast til penger – pant flasker

1. Begynn tidlig å samle tomflasker du kan pante. Spør gjerne besteforeldre, naboer eller venner om de kan hjelpe deg med dette. Superhelter er smarte – de finner alltid gode løsninger for å samle mange flasker.
2. Pant flaskene og putt pengene du får for dem i den lille fastebøssen – eller en annen bøsse du har hjemme. Visste du at for 200 kroner kan et menneske få varig tilgang til vann?
3. Kirkens Nødhjelps fasteaksjon er i år fra 13. til 15. mars. Da er det dør-til-dør-innsamling over hele landet – og du kan gi pengene som du har samlet til bøssebærerne som kommer til deg. Du kan også sende pengene til Kirkens Nødhjelp konto nummer: 1594.22.87248

Er du blitt en superhelt allerede?

Få mamma eller pappa til å sende en beskjed til magasinet@nca.no om at du har fullført superheltoppdraget, og vi sender deg et superheltdiplom!

Olve har vært Superhelt for Kirkens Nødhjelp lenge. Nå kan du selv bli en superhelt, og tipsene kan du få fra Olve selv. **TEKST:** Aina Johnsen Rønning **FOTO:** Privat

– *Hva gjør en superhelt, Olve?*
 – En superhelt er en som hjelper andre ved å samle og pante flasker.

– *Hvorfor vil du være superhelt?*
 – Det er ikke riktig når vi har penger nok til å kjøpe alt vi vil og noen ikke får gå på skole fordi de må hente skittent vann. Det er kjempegøy at jeg kan samle tomflasker, pante dem, og så kan de bli til rent vann.

– *Hvorfor bør andre barn bli superhelter?*
 – Jeg tenker det er viktig at andre barn også er superhelter. Jeg håper det blir 20.007 nye superhelter, for det er så mye som jeg har panter for til nå.

– *Hva er det morsomste ved å være superhelt?*
 – Som superhelt hjelper jeg meg selv. Ved å hjelpe andre hjelper jeg meg selv til å være glad

– *Og hva er det vanskeligste?*
 – Det er alle spørsmålene jeg har fått. Og så kan det være litt kjedelig når bilen er STAPPFULL av flasker, og vi må stå og pante lenge. Men da er det gøy når det kommer andre som skal pante og så gir de flaskene til oss, sier Olve.

En superhelt er ingen superhelt alene, og bak Olve står blant annet mammaen hans, Ingunn Kartveit Rolfsnes.

– *Hvorfor trenger superheltene hjelp fra en voksen?*

– Dette har vært et stort samarbeid! Verken Olve eller jeg hadde klart dette uten den andre. Og ikke minst uten hjelp fra alle som har gitt oss flasker!

Jeg har hovedsaklig brukt facebook til å fortelle om innsamlingen. Så har det spredd seg. Jeg blir kontaktet av kjente og ukjente, forskjellige som har hørt om Olve og som har flasker til ham.

– *Hva trenger superheltene hjelp til?*

– For meg har det vært viktig å holde Olve informert om hva pengene går til. Det å skape gode samtaler med Olve om hvor store forskjeller det er i verden. Hvor heldige vi er som bor i Norge, og kan hjelpe andre. Dessuten, barn trenger hjelp til å kunne bearbeide inntrykk fra TV/radio. Det er en viktig oppgave vi som foreldre har, sier mammaen til Olve.

Olve fra Hordvik i Bergen er en ekte superhelt, og har det siste året pantet flasker for over 20.000 kroner til inntekt for Kirkens Nødhjelp.

LET ETTER ORD!

I dette virvaret av bokstaver skjuler det seg mange ord, både bortover og nedover. Noen av bokstavene kan brukes til flere ord, og noen av ordene kan settes sammen, Det er over **femti ord!** Hvor mange finner du?

L	A	B	I	T	S	K	Y
S	K	O	L	E	T	U	R
O	L	K	U	R	R	R	A
V	A	N	N	T	Å	R	N
E	S	E	L	E	T	E	S
O	S	T	E	K	A	K	E
H	E	T	V	Å	K	U	L
K	U	M	Ø	K	K	E	N

FINN FEM FEIL

På tegningen nederst har fem ting forsvunnet. Klarer du å finne hvilke?

ILLUSTRASJONER: Håkon Strøm

SPØR EN VOKSEN

(eller ta kvissen selv, om du tør!)

- Hvorfor var alle verdens ledere i Paris før jul?
- Du "eier" en million kroner i det norske Oljefondet. Hvordan får du tak i dem?
- Hvordan kan det hjelpe fattige barn at du panter flasker?
- Hvor mange underskrifter for klimarettferdighet samlet religiøse ledere inn før Paris?

LIKER DU Å TEGNE?

Send oss en tegning av noe som har med vinter å gjøre. Kanskje blir akkurat din tegning trykket i Magasinet. I så fall vil du motta en gave fra oss med en kvissbok og en flagglenke + en ekstra og hemmelig gave.

Send løsningen til på mail til magasinet@nca.no og vær med i trekningen av en fin drikkeflaske. Drikkeflaske egner seg like godt på en utedag i skog og fjell som på romferder og sydenferier. Water-to-Go™ er en drikkeflaske med nanoteknologi utviklet for det amerikanske romprogrammet NASA. Filteret fjerner 99,9 prosent av alle de bakterier, virus, parasitter, tungmetaller og kjemikalier som kan forårsake sykdom eller helseskade. Løsningsordet på oppgaven i forrige nummer var TRYGGHET. Premie er sendt til Eline Hancock og Beth Karin Storaker. Vi gratulerer.

OFTE STILTE SPØRSMÅL TIL CHANGEMAKER

Har Changemaker oppnådd noe?

-JA!

■ I 2013 fikk vi sammen med Kirkens Nødhjelp gjennomslag i ny regjeringsplattform for å investere mer av Oljefondet i fattige land.

■ I 2012 fikk vi finansminister Sigbjørn "Siggy" Johnsen til å jobbe for land-for-land-rapportering for norske selskap for å sikre at selskapene ikke snyter på skatten i fattige land.

■ I 2012 fikk vi gjennomslag for en gjeldsrevisjon og gjennomgang av alle norske lån til utviklingsland. Slik kan vi se om noen av lånene er illegitime og aldri skulle blitt gitt.

HVA GJØR JEG SOM MEDLEM I CHANGEMAKER?

Etter å ha blitt medlem ved å sende SMS "Changemaker Navnet ditt + kontaktno" til 2242 (50 kr.), så er det egentlig opp til deg selv. Jo flere medlemmer vi har, jo større påvirkningskraft har vi. Så det er nok å bare betale medlemskontingenten, men om du vil engasjere deg mer, er det enda bedre! Start eller bli med i en lokalgruppe, eller still til valg i et politisk utvalg eller sentralstyret.

PARIS - EN ETAPPE MOT LAVUTSLIPPSAMFUNNET

Klimaforhandlingene i Paris er avsluttet og verden har fått en ny avtale som skal prege klimaarbeidet i mange år framover. For første gang har vi fått en avtale som omfatter alle de 195 medlemslandene til klimakonvensjonen, som i seg selv er en fantastisk bragd. Vi har fått en avtale som har som mål å begrense den globale temperaturøkningen til 2 grader – og til og med etterstrebe et mål om 1,5 grader – samtidig som prinsippet om at de rike landene har et større ansvar er ivaretatt.

Men denne optimismen over en ny avtale må ikke bli for naiv. Det er tydelige og tøffe prioriteringer som må gjennomføres nasjonalt dersom vi skal gjøre alvor av det grønne skiftet. Et av de største hindrene for å nå målet om å begrense temperaturøkningen til 1,5 grader er verdens massive investeringer i petroleum. Hvis Parisavtalen faktisk skal sette verden i en ny retning, må det også komme til uttrykk i pengeflyten. Forhåpentligvis sender avtalen et signal om at investeringer i olje, kull og gass er usikre investeringer. En helomvending mot et fornybart samfunn krever ikke bare at

vi fjerner de gunstige støtteordningene for petroleumsindustrien, men også at vi flytter investeringene fra fossilt til fornybart. G7, de rikeste syv landene i verden, bruker i dag 40 ganger mer på å subsidiere egen petroleumsnæring enn hva de bruker på klimabistand. Løftene som ble gitt i Paris, tilsier at dette forholdet blir reversert.

Rett etter klimatoppmøtet i Paris ønsket Changemaker, sammen med andre ungdomsorganisasjoner og ungdomspartiledere, klima- og miljøminister Tine Sundtoft velkommen hjem fra Paris. Budskapet er klart og tydelig: Paris har vært en etappe mot fornybarsamfunnet. Den virkelig tøffe etappen starter nå som vi har kommet hjem igjen og skal etterleve ambisjonene i avtalen, og vel så det. Changemaker ga Sundtoft motivasjonsbrev og alt hun trengte for restitusjon. Etappen vi går inn i blir tøff, men vi skal heie fra sidelinjen, helt fram til mål! Klart Norge kan gjøre alvor av det grønne skiftet!

Hanne Sofie Lindahl
Hanne Sofie Lindahl
Leder i Changemaker

Changemaker er Kirkens Nødhjelps ungdomsbevegelse som jobber for å endre årsakene til fattigdom og urettferdighet gjennom å påvirke beslutningene til politikere, bedrifter eller enkeltpersoner. Organisasjonen så dagens lys som et prosjekt for å få unge mennesker til å engasjere seg og bli givere til Kirkens Nødhjelp. Det var i 1992, og mottoet var "global gerilja – for deg som tør". I dag har Changemaker ca. 2000 medlemmer i alderen tretten til tretti, fordelt over hele Norge. Changemaker har også søsterbevegelser i andre land, som Finland og Kenya. Hanne Sofie Lindahl er leder i Changemaker. www.changemaker.no

Firedobler maisproduksjonen

Spare- og lånegruppene er viktige tiltak i Kirkens Nødhjelps satsing på langsiktig bistand. Å gi fattige bønder mulighet til å spare, samtidig som de får opplæring i moderne jordbruksmetoder, gir varig inntektsløft og rom for skolegang for barna.

TEKST: Aina Johnsen Rønning **FOTO:** Jacob Fagerlandi/Kirkens Nødhjelp

Hva har Vicente, som lever i en Maya-landsby i Guatemala, til felles med Emmanuel, som bor et stykke utenfor Morogoro i Tanzania? Jo, begge bor i en landsby hvor "alle" dyrker mais. Begge fikk mindre enn 100 kilo mais per mål. Det er nok til å gi familien mat i 6 måneder.

Verken Vicente eller Emmanuel kjenner moderne jordbruksmetoder. De brukte heller ikke noen form for gjødsel i fjor. Kirkens Nødhjelps erfaring er at de kan mangedoble produksjonen med litt trening og litt gjødsel.

MÅ PENDELE FOR Å KLARE SEG

I Vicentes landsby reiser mange til kysten eller nabolandene for å jobbe på plantasjer slik at de kan kjøpe nok mais til å brødfø familien. Dersom de produserer mer mais på egen åker, kan familiestrukturene opprettholdes bedre og fraflyttingen vil bli lavere. Kirkens Nødhjelp har regnet på det og tror Vicente og landsbyen hans kan produsere mer enn fire ganger mer mais enn i dag uten å bruke mer land. Dette er viktig, ikke bare for bøndene i disse to landsbyene. Tre av fire i Tanzania er engasjert i agrikultur. De tjener i snitt mindre enn 1 dollar om dagen. Resten av befolkningen tjener i

Lailes (under) kan endelig sende barna på skolen. Etter å ha fått opplæring og muligheten til å spare penger til gjødsel og såkorn, trenger hun ikke lengre barnas hjelp for å brødfø familien.

snitt mer enn 8 ganger mer. Emmanuel er pensjonert politimann. Det betyr ikke at agrikultur er nytt for ham. Han har dyrket marken hele livet.

- Kirkens Nødhjelp tror Emmanuel kan få 3-5 ganger mer mais fra jorden sin neste år. Vi samarbeider blant annet med Yara og Verdens matvareprogram (WFP) for å muliggjøre dette. Tidligere i vinter besøkte vi området. Den lokale presten i den anglikanske kirken, Benjamin, fortalte oss at han akkurat er blitt medlem i spare- og lånegruppene vi jobber med, og at han hadde betalt første avdrag for deltagelse i prosjektet. Deltagerne må betale ca. 650 kroner for å få såkorn og gjødsel. Vi trener dem gjennom spar- og lånegruppene som kirken driver. På denne måten prøver vi å få på plass en måte å jobbe på som kan skaleres fra noen få hundre til titusener på få år. Tanzania er først ut, men vi planlegger at Guatemala skal i gang snart, sier Jakob Fagerland i Kirkens Nødhjelp.

Flere av spare- og lånegruppedeltagerne i Kilosa besøkte et lignende prosjekt i Iring, drevet av en av Kirkens Nødhjelps partnere. Blant annet Lailes, som kunne fortelle at hun for 2 år siden hadde 5-6 sekker med mais per acre, men nå fikk ca. 20. Nå kunne hun endelig sende barna til skolen, fortalte hun.

Bodø:

Avskjedskonsert og gigantgave

■ Tor Berger Jørgensen har vært en populær biskop i Nordland, og biskopen ønsket selv at pengene fra avskjedskonserten, som ble arrangert til ære for ham, skulle gå til Kirkens Nødhjelps arbeid for flyktninger. Det ga imponerende 397.000 kroner. Konserten var et arrangement i regi av Sør-Hålogaland bispedømme i samarbeid med Bodø domkirke og inngikk i avskjedshelgen for Tor Berger Jørgensens tjeneste som biskop i Sør-Hålogaland. Konsertbillettene var gratis og ble revet bort i løpet av kort tid da de ble lagt ut. Halvdan Sivertsen, England Brooks og Henning Gravrok var blant stjernene som stilte opp i konserten. I kirken ble man oppfordret til å gi en donasjon til Kirkens Nødhjelps arbeid for mennesker på flukt. Det var ikke et sete ledig i den store kirken under konserten, som holdt høy kunstnerisk kvalitet. Kirkens Nødhjelps Ragnhild Toyomasu fortalte om arbeidet i anledning flyktningkrisen. Nordlandsposten donerte en gratis helsides annonse lørdagen med oppfordring til alle om å donere penger. Flere bedrifter var også med og støttet opp om konserten og donerte til saken.

Fredrikstad:

Kunst for flyktninger

■ I høst arrangerte Christine Marie Gulbrandsen fra Gressvik i Fredrikstad en kunstutstilling. Denne gangen hadde hun bestemt at alle inntekter fra salget skulle gå til Kirkens Nødhjelps flyktningaksjon. I løpet av halvannen time ble det solgt for nesten 26.000 kroner. Til sammen ble det samlet inn 32.000 kroner. Utstillingen het "På Flukt", og på utstillingsåpningen var Mona Bøe fra Kirkens Nødhjelp til stede for å gi informasjon om arbeidet som gjøres for flyktningene. Christine Gulbrandsen opprettet en egen "min Syria-aksjon" på Kirkens Nødhjelps nettsider, noe som viste seg å fungere kjempebra.

Oslo:

Mer enn vann

■ Kirkens Nødhjelp var i år tungt til stede på Trosopplæringskonferansen som arrangeres av IKO, Kirkerådet og Den norske kirke. Tema for årets konferanse var "Himmel og jord", og til kveldsøkten hadde de hentet inn både Ingrid Olava og Paul Mbole fra Kenyakontoret. De to fortalte fra Ingrid Olavas besøk til et stort treplantingsprosjekt som drives av Mully Children's Family. Der får barn, som har vokst opp på gaten, ansvar for å plante små trær og ta vare på dem. Slik bidrar de til å utvikle bærekraftig jordbruk i dette området. Konferansen samlet 1750 deltakere – og nesten alle fikk med seg hjem en vannflaske fra Kirkens Nødhjelp.

Bodø:

Kaffe for Kirkens Nødhjelp

■ I Bodø kom kateket Linn Marit Knutsen og Rønvik Kirke på en tredjeplass i Kapselkampen. Kirken samlet inn hele 99 kilo kapper og folieemballasje og ble dermed det tredje beste innsamlingsstedet i Skandinavia. Dermed vant de 5.000 kroner som uavkortet går til Kirkens Nødhjelp.

– Det er fantastisk å vinne 5.000 kroner til en så viktig organisasjon som Kirkens Nødhjelp. De trenger alle de pengene de kan få for å hjelpe folk i nød, sa Linn Marit Knutsen til nettstedet Bodønu.

Hardanger:

Meir kunst for flyktingane

■ – Eg hadde lyst å laga ei utstilling av arbeidet mitt gjennom 70 år, men fann ikkje eit godt høve til å gjera det. Så kom situasjonen med flyktingane. Då opna eg ei salsutstilling der alle inntektene går til Kirkens Nødhjelp sitt arbeid for flyktingar.

Dette seier Audun Storaas frå Norheimsund i Hardanger. I 1990 gjekk han frå å vera distriktslege i Samnanger til bli pensjonist. No er han 93 år gamal. I 1958–64 var han misjonslege i Zululand i Sør-Afrika, og sidan har han arbeidd som lege i Norge. Og i 70 år har han laga tresnitt med motiv frå Afrika, Island, Lofoten, Jotunheimen og Hardanger, frå stavkyrkjer og frå bibelske forteljingar, han har laga motiv til dikt av Olav H Hauge – for å nemna noko.

– Biletet av 3-åringen som låg i fjøresteinane nærast som rekved, gjorde eit voldsomt inntrykk på meg. Kva kunne eg gjera? Eg tenkte tilbake på kva eg hadde av arbeid, og så kom idéen om å laga ei salsutstilling av dei 130 motiva eg hadde.

– Folk har vore velvillige. Eg har selt mange bilete, og i tillegg har folk stilt opp og hjelpt til.

Herøy:

Barnefestival

■ For 6. år på rad har menigheten i HALD- området (kommunene Herøy, Alstahaug, Leirfjord og Dønna) arrangert Barnefestival. I år ble festivalen arrangert på Herøy. Det har blitt en tradisjon på Barnefestivalen å arrangere bruktlekemarked til inntekt for et godt formål. De 2 siste årene har pengene gått til Kirkens Nødhjelp. Barn tar med seg leker til bruktlekemarkedet og de blir solgt videre til andre som kan ønske å ha dem. Bruktlekemarkedet er en populær stasjon på Barnefestivalen og i år kom det inn kr 1456. På festivalen er det også felles sceneprogram, og det er mange ulike stasjoner. Bilder viser noen av speiderne, de var med og tok ansvar som konferansierer og de hadde egen stasjon utendørs.

Andakt

Av Kjell Nordstokke,
styreleder i Kirkens Nødhjelp.

I GUDS HÅND

I spisesalen på Diakonissehuset Lovisenberg er det over en av dørene plassert et bilde med innskriften «Mine tider er i din hånd». Disse ordene, hentet fra Salme 31,16, skulle minne diakonissene på vei ut til dagens gjerning om Guds hjelpende hånd. Oppgavene og omgivelsene kunne være forskjellige fra dag til dag, men de skulle ikke behøve å la seg overvelde av dem: Løftet om Guds nådige nærvær og omsorg gav mot til tjenesten for medmennesker. Dette er gode ord å ta med på veien inn i et nytt år, med alle de tegn på nye tider som nå omgir oss. Flyktingestrømmen utfordrer evnen vår, både som samfunn og enkeltpersoner, til å vise solidaritet og ta imot mennesker i nød. Terrorfrykten kan gi næring til fiendebilder som fremmer fordommer og stigmatisering. Klimaendringene peker i retning av dramatiske konsekvenser, særlig for de fattigste i verden, og vi kjenner på maktesløshet i møtet med så omfattende og krevende utfordringer.

Det er nye tider, i stor grad uroer de oss, men vi kommer ikke unna at det er våre tider. Vi kan ikke flykte fra dem eller hevde at dette må politikere og myndigheter ta seg av. Men vi kan møte disse tidene sammen, hjelpe hverandre til å forstå dem rett og ikke minst: ta ansvar for dem gjennom ord og handling.

I troens perspektiv er også dette tider «i Guds hånd», det vil si tider da vi kan ha tillit til at Gud er nær med løfte om framtid og håp. Bibelen framstiller Gud som Skaper, og understreker at dette handler om en kontinuerlig nyskapende gjerning, hver ny dag er gitt oss av Skaperens hånd. Samtidig fastholdes det at denne hånden er nådig og god, til frelse fra nød og urett.

Håp er å ha dette perspektivet på nye tider, også når de fortøner seg som mørke og truende. Og så har håpet det ved seg at det forløser handling; håpet gir mennesker mot og kraft til å kjempe for det som er rett, sant og godt.

Det var apostelen Paulus som knyttet sammen de tre begrepene tro, håp og kjærlighet. Poenget er at de henger sammen, og at det går en vei fra tro til håp og fra tro og håp til kjærlighet. Tror vi at tidene vi utfordres av, er i Guds hånd, da tør vi ha håp også i vår tid, og det motiverer oss til handling for vår nestes skyld. Kjærlighetens gjerninger, de vi har som oppgave å utføre, har sitt utgangspunkt og kilde i Guds kjærlighet. Dagen og dens mange tider, er gitt oss av Gud slik at vi kan fylle dem med godhet og rettferdighet. Slik tenkte diakonissene når reiste seg opp fra frokosten for å møte til dagens diakonale oppgaver.

Slik bekreftet de apostelens ord: «Så blir de stående, disse tre: tro, håp og kjærlighet. Men størst blant dem er kjærligheten» (1 Kor 13,13).

Vi takker våre annonsører

NORWEGIAN HULL CLUB

EXPECT MORE

NORWEGIAN HULL CLUB
ER EN GLOBALT LEDENDE AKTØR INNEN
MARITIM FORSIKRING

www.norclub.no

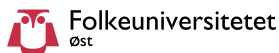

Offshore Drilling – Cruise – Renewable Energy

Visit us at: www.fredolsen.no, www.bonheur.net, www.ganger-rolf.com or call: (+47) 22 34 10 00

 Fred. Olsen & Co.

Vi takker våre annonsører

**SECTOR
ALARM**

ULVESTAD KONFEKSJON A.S.
PRODUKSJON OG SALG AV PROFILERINGSKLÆR

**NORSK MEDISINSK
SYKLOTROSENTER AS**

The power of
Hi-Fi klubben

MOCCAMASTER
HANDMADE

**STORSLO
EIENDOM**
- din utviklingspartner

Høyskel Holding AS
Grønlandsleiret 31
0130 OSLO

KONTROLLRÅDET
for betongprodukter

FilmInfo as

Filmens Hus - Dronningstgt. 16, 0152 Oslo
Telefon: 22 82 24 90 - Telefaks: 22 82 24 99
Bankgiro: 5005.05.91163
Foretaksregisteret NO: 877046532 MVA
post@filmlx.no

GamleLogen.no
SELSKAPSLOKALER

CRUISE-BÅTENE AS
-arrangør av opplevelser

vårtland

NORWAY DESIGNS

NORGES REDERIFORBUND

Kontor: Rådhusgaten 25
Postadresse: Postboks 1452 Vika, 0116 Oslo
Tlf.: 22 40 15 00. Fax: 22 40 15 15
Internett: www.rederi.no
E-post: post@rederi.no

Vi takker våre annonsører

KNIVE GRIS AS

BUBBLEDECK
NORWAY AS

BRØDRENE
DAHLEN AS

VERA TANK AS

BASTION FORVALTNING AS

BÖHLER-UDDEHOLM AS

BETONGCONSULT AS

Voksenåsen Oslo
Kultur- og konferansehotell

Niels Torp as arkitekter mml interiorarkitekter mml

MEDIA1
www.print2web.com

Forlaget Last og Buss A/S

ARCASA arkitekter as

Sagveien 23 C III
0459 OSLO
Tlf.: 22 71 70 70
Fax.: 22 71 70 80

ARCASA arkitekter as er idag blant de største arkitektkontorene i landet med mer enn 40 ansatte. Kontoret har en allsidig stab både faglig og aldersmessig.

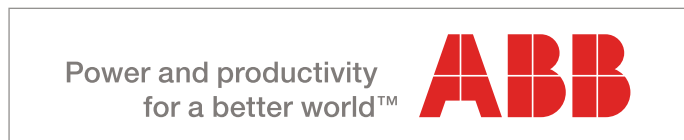
Siden starten i 1986 har kontoret tegnet og realisert en rekke interessante prosjekter innen nybygg, boliger, kontor og interiør.

 Einar Granum
KUNSTFAGSKOLE
Maridalsveien 17 - 0175 OSLO
Tlf/fax +47 22 99 03 40 / 41
www.granum-kunstfagskole.no

VEDAL
PROSJEKT

Vi takker våre annonsører

GSM Trygghetsalarmer
for personer som ønsker å påkalle hjelp og føle sikkerhet

Skaff deg en GSM Trygghetsalarm idag, og gi deg og dine nærmeste et bedre liv med større trygghet.

holaras
Tel: 63 96 17 00 – www.sonaco.no

Vi takker våre annonsører

WEBA

Frank MohnPiping AS

DYNAPLANKlingenberg Hotell A/S
5875 Årdalstangen**ROYAL TRANSPORT AS**Idrettsvegen 122, 5353 STRAUME - Tlf.: 56 31 41 00 - Fax: 56 31 42 02
www.royaltransport.no**DØGNVAKT: 982 25 100**

Framnes

Erling Videregående Skule
5600 NORHEIMSUND**Johan R. Sunde**

6037 EIDSNES

• Daglegvare • Fargehandel
• Jernvare • Hobbyartikler

TEL: 70 19 07 03 Fax: 70 19 01 17

HARDHAUS AS**ByBo**

BYGGER FREMTIDENS BOLIGER

boost
COMMUNICATIONS**NORDAKER
BUNADER**

Steinkargata 29, 4006 Stavanger

FATLAND

GJENBRUK

AKVAGROUP™**WOOD GROUP
KENNY NORGE AS****Reime**

REIME AGRI AS

ADVOKAT BJØRN TRYGVE NILSENVA-Tek AS leverer takler for drukkensan
i prefabrikkert betong
Og vi støtter Kirkens Nødhjelp i deres
vannprosjekter!
Mer info på: www.va-tek.no**VISINOR FJELL SØR AS****GITMARK****BYGGMESTER SLYK & ESPEVIK A/S****NOR ELEMENT**www.norelement.no**BYGGMA**
groupwww.byggma.no
Bakeverket

Elektrikerne kommer fra:

Svithun Elektro

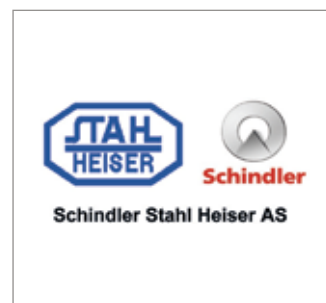
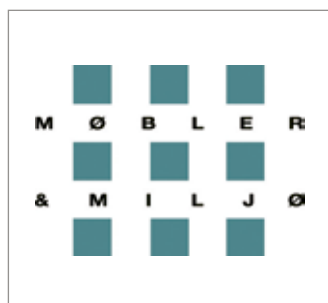
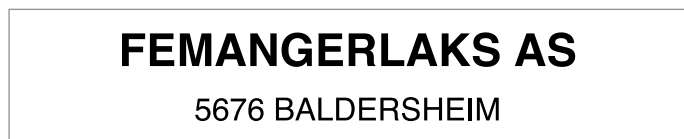
- VI KOMMER NÅR STRØMMEN GÅR!

Telefon: 51 70 97 20 • www.svithun-elektro.no **NorSea****GHV**
MONTASJE ASwww.ghv.no**Norsk
Protein**

- ledd i næringskjeden

P.b. 40, 4064 Stavanger
Tlf. 51 57 45 00, Fax: 51 57 51 92
Bankgiro: 5413.05.99284
Org. nr. NO 921 042 434 mva

Vi takker våre annonsører

Her er "din" million

- HVA VIL DU GJØRE MED DEN?

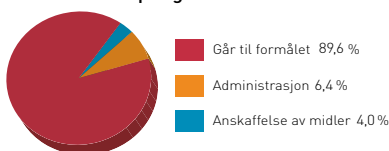

Oljefondet tilhører det norske folk, og dersom pengene ble fordelt på hele Norges befolkning, hadde det blitt godt over én million på hver. Etter at den nye klimaavtalen kom på plass i Paris i desember, har det blitt klart at verden må satse langt sterkere på fornybar energi og andre løsninger som reduserer klimautslippene. Her må alle bidra. Også Oljefondet.

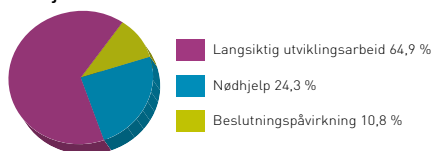
Skriv under hvis du vil at "din" del av Oljefondet skal bidra til å løse klimaproblemene – ikke skape dem.

Send SMS med kodeord **KLIMA** og ditt navn til **2426**.

Slik bruker vi pengene:

Slik jobber vi:

KIRKENS NØDHJELP
actalliance

Telefonnummer: 22 09 27 00, e-post: nca-oslo@nca.no, internett: www.kirkensnødhjelp.no